

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 09117

LIDER FUN A MIDBERNIK

Alter Esselin

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

לידער

פון א מדבר'ניק

אלטער עסעלין

"POEMS OF A HERMIT"

by

ALTER ESSELIN

ביכער פון זעלבן מחבר

1927 — — "קנױטן"

1936 — "אונטער דער לאַסט"

Copyright by

ALTER ESSELIN

2116A North 10th Street

Milwaukee, Wisconsin

ארויסגעגעבן פון
קולטור קלוב ביים „פּערהיפּט“
(פּרץ הירשבוין פּאַלקס טעאַטער)
אין מילוואָסקי
1 9 5 4

שפיגל פּרינטינג קאַמפּאַני
2469 וו. ליסבאָן עוועניו
מילוואָסקי, וויסקאנסין

אינהאלט

גורל

12	אויטאביאגראפיש
15—13	פון א הערמיטס טאג בוך
16	צום פינקלער פון הימלשן עלנט
17	מעטאפארן צו א תפילה
18	א שאד
19	פלעקן אויף אותיות
20	א וואונטש

וידוי

22	טאפלט יאך
26—23	וידוי
29—27	אויף די ראנדן פון תנ"ך
30	דיר איז באשערט
32—31	פון א בריוו צום אינגל
34—33	וואס וועסטו טאן מיט דער ירושה
35	די קלוגע שווייגער

זעלנערנט

40—39	זעלנעלנט
41	א מאדנע זאך
43—42	ווערטער

- 44 מיין לעבן פאר א ליד —————
- 45 איך בין פארליבט אין לידער —————
- 46 כ'וועל זינגען אלטמאָדיש —————
- 48—47 וואָס דארפֿט איר אים האָבן —————
- 49 א שאַרף וואָרט —————
- 50 וועסט אויספאָרן די גאַנצע וועלט —————

קאַרידאָסקאַפּיש

- 53 צו א. סוצקעווער —————
- 54 צו א. לעיעלעם —————
- 55 איבערווערטערלעכע שטילקייט —————
- 56 צו מ. —————
- 57 עמא —————
- 58 ליענענדיק קאפּאָן —————
- 59 דימיטרי —————
- 60 דריי גראַציעס —————
- 61 רעטראַספעקט —————
- 62 דאָס בילד אויפן וואַנט —————
- 63 פּראַכט־נעמעל —————
- 65—64 ליבע פּלאַמט ווי פייער —————
- 66 פּרויען —————
- 69—67 דער טויט פון סיינט בערנאַרד —————
- 72—70 עלעגיע נאָך אַ בוים —————
- 73 קאַפּריז —————
- 74 סאַנעט —————
- 77—75 אַן אָקס אין שניי —————

מעלאַנכאָליע אין אַ זונטיק אָוונט

82—81	מעלאַנכאָליע אין אַ זונטיק אָוונט
84—83	נעשעפט איז נעשעפט
85	באַלאַדע פון פיר
87—86	צו איינעם מיט אַ רויטער נאָז
89—88	צו אַ מיידל
90	אַ תפילה פון אַן אויפגערעגטן
92—91	צו אַ מיס־אַנער וואָס ליידט פון חרטה
94—93	באַלאַדע וועגן אַ געפונענעם אַנטיק
96—95	שנאה
97	צו אַ פשטן
99—98	צו אַ לאַנדסמאַן פון נינוה
102—100	צו די אַלימפער ביים האַדסאָן
104—103	וואָס דער חלום ברײנגט
105—108	אַ מענטש חלומט
109	איבערייד
111—110	וואָס מ'זעט אין דער לבנה
112	אויך דער שמעטערלינג וויים
113	ביימער
114	פיער־פלינג
115	געוויסנביסן
116	האַלט סוד
117	לעסטער גאָט און שטאַרב
118	ווען דער וואָרים

עפיטאָף

פאַרזיכטיק, טרעט ניט שווער,
צעשטער ניט דעם שלומער.
כ'האַב זיך קוים דערשלעפט אַהער —
נאַמענלאָז ווי אַ נומער.
און וועט דיר די נייגער אַ פּיק טאָן
צו וועלן דערניין ווער עס ליגט דאָ,
טאָ נעם און פאַרשרייב אין דיין כראָניק:
דאָ ליגט אַ פּאַעט ווי אַ קעניג,
וואָס האָט זיך פאַר'סמט מיט דעם האָניק
פון לידער — געמישט מיט אַרסעניק.

גורל

אויטאביאגראפיש

ווער ס'האט פון בענדיקע ביכער געלערנט
איידלקייט, פיינע מאניערן,
גלאריע פון פעלקער, נעמען פון שטערן,
מיר האט דאס לעבן געגעבן א ראסן-מתנה —
אקסישן נאקן צו שלעפן א גורל א שווערן,
הענט ווי אויכנשטאמען,
און א פיינגעפיל פאר יאמבן און גראמען.
אין אכטן יאר - עלטער
בין איך געווען שוין אויסגעבונדן
מיט הונגער און נשמה-וואונדן.
אזוי ווי מ'קאן ניט אן היימלאנד פארגעסן,
געדענק איך די נויט צו שפארן פון עסן:
ברויט מיט „קאפטשאנקע“ פארטרינקען מיט וואסער,
קליין ווי איך בין — שוין א סקארפיאן, א האסער.
טרער פון מיין מאמען, א יארעלעך קלארע,
קרעכץ פון מיין זיידן בא דער געלער גמרא,
קינדער קראנקע מיט וואונדן און בלאטער,
און אין מיר פון א הונט די געטרייקייט, צארטקייט פון קאטער;
א שיקסל א בלאנדס מיט אויגן ווי אגרעס,
וואס איך טרוי ניט דער מאמען פארטרוי איך דער בוגרת,
און א בוידעם געדענק איך וואו טויבן ווארקען,
דארט ליגט נאך מיין גנבה — א ביכל פון גארקין
אויף די ראנדן פארשריבן מיט בוכשטאבן קליינע:
כ'וועל אויך אמאל שרייבן לידער אזוינע. —
נאר מיר איז באשערט ווי דעם קעניג מאקבעט:
א פינצטערער קרוינזאל כאס ברעג פון א תהום
און האט ניט זיין טראן וואו אהינצומאן . . .
מיין ביטערקייט מאנט, מיין מיוערע רעדט;
אדא שטיי איך איצט מיט טויזנט אין רייען,
אין רינשטאק — וואו אלע שפיען —
פון דאנע מיין ליד און וויימוט.

פון א הערמיטס טאגבוך

ניט ווי יענע ווייך-הענטלעך מיט קארמאזין נעגל,
וואס עסן (אויס איידלקייט) טארט מיט א גאפל.
איך בין א בעל מלאכה מיט דלאטן און זעגן,
און קוים וואס מיר קלעקט אויף ברויט און קארטאפל.

איך טראג ניט קיין „האנטשו“ און בלום אין די לאצן,
און שיד לאקירטע, ווי א לומפ אן אדעסער;
איך פיר א לעבן ווי עס פאסט א בעל-פראצע,
נאר מיר ווערט פון דעם א האר ניט בעסער.

איך ארבעט פון אלכע אויס שאפעס און בעטן,
און שלעסער פאריכט איך מיט שרויפן און קארבע;
נאר מיינע פרנסות — ווי יענער בעטלער,
וואס שלעפט זיך ארום מיט א לאך אין טארבע . . .

נאר ניט דאס — עפעס אנדערש מיך מאטערט:
פארוואס איז באשערט מיר א הארץ פון א שומה?
פארוואס זאל מיך ארן א בלעטל אין פלאטער . . .
און אפילו די שומע לבנה מיר וויי טאן?

א ציטער גייט דורך מיין לייב ווען איך הער נאָר:
א הונט וויינט אין הונגער, א קעצל — אין פראַסט.
כ'וואַלט ליבער אין מדבר גענערט זיך מיט דערנער
ווי זען אויף הפקר א לעבן פאַרוואַרלאַזט.

נאָר וואָס קומט אַרויס פון מיין טראַכטן און ווינטשן,
און וואָך ליגן נעכט אויף מיין האַרט געלעגער:
נאָך גוט וואָס מ'קאָן כאַטש פאַר טרוימען ניט לינטשן,
אזוי ווי מיין פינצטערן שכן, דעם נעגער.

אז כלוין פאַר אַ שמיכל צו איינער אַ קליפה,
אַ ווייסע, אַ ווייכע, מיט קאַרמענע נעגל,
האַט מען אים פאַרשמיסן מיט גומענע קניפן
און אַ גוסס געבראַכט אויף אַ קינדער-וועגל

אַהיים, צום ווייב, וואָס האַט ניט פאַרשמאַנען:
וואָס דאַרף זי אַזויפיל פלייש „שוין געמאַכטע“?
און האַט זיך געחכמעט, געחכמעט — ביז וואַנען
איר קאַפּ האַט גענומען זיך דרייען ווי אַכטן.

צו מיין זיס לעבן — פעלט מיר באַנאַכט נאָך
הערן ווי עס וויינט די יונגע אלמנה,
די תפילות און יאַמער פאַרשטיקט אין אַ האַנטוך —
באַס „רויכערל“ פון דער יעזוס-איקאַנע.

אלטער עסעלין

באטאג קומען אן נאך די האזענע טרייסטער
מיט לעקעך פאר איר יינגל דעם קארליק,
צעקלינגט זי זיך ווידער אזוי ווי א קלייסטער
און פאלט אופן טויטן און רופט אים „דארלינג“.

אמאל פאלט מיר איין, אז איך בין דאס יעזוס.
איר קול אין מיין הארץ — איז אזוי וו מיט צווענגלעך,
עס שטרעמט איבער מיר פון אלדאס ביזעס,
און פונקט ווי ער, א פארגולמטער, הענג איך.

כ'ועל אויפשטיין אמאל אין א מארגן א שיינעם:
א קוש טאן די זון דורך די וואלקנפאלדן
און ארויפגיין א פרוואו טאן די שמריק אויפן בוידעם,
וואו די רו מיינע ליגט ווי אין אוצר באהאלטן.

צום פינקלער פון הימלשן עלנט

מיר ווילט זיך א פלי טאן צום שטערן פון צפון,
וואס שפילט זיך מיט דימענט און לאזט מיך ניט וואך זיין, ניט שלאפן.
איז שמחה און שלוח אין טורעם בא אים דארט?
געדענק איך א סטראפע געפליסטערט צו אים האט
דער פרינג פון טיטאנען:

*) — Would I were stedfast as Thou art

א טעות, מיין ליבער, איך זע עס פון דאנען.
אויך ער איז געפאנגען, אויך אים האט פארנארט
דער פאטום — אויף קיינמאל ניט אויפהערן שטראלן.
מיר דאכט ער וויל פאלן.

מיר דאכט ער איז מיד פון דער טאפעלער ראליע:
בלענדן מיט ליכט און שפרייטן נאכט-מעלאנכאליע.
אט זאל נאר אריבער די כמארע פון עמבער
און איך וועל א שפרונג טאן — א לעמפערט, א לעמפערט!
צום „מידאס" — דער שטערן פון צפון.

מיט אפענעם צארן א פרעג טאן:
ביסט עלנט און איינזאם ווי איך אין דעם העק דא,
וואס קרימסטו מיך איבער און לאזט מיך ניט וואך זיין, ניט שלאפן?

(* דזשאן קיטס)

מעטאפארן צו א תפילה

פרואוו מיך אויס! ענדער מיין געשמאלט!
פארקרים מיך ווי א דינעם שטרעל אין טייך.
איך וויל ניט זיין א שטאלצער דעמב אין וואלד
און גלאַצן הויך מיט אלע דעמבעס גלייך.

דערהויב מיך ווי א פעדער צום זענימ!
פיל מיך אָן ווי א טריפנדיקן שוואַם;
פון לייט, וואָס זעען און דערזעען ניט —
באהאלט מיך אין א תהום.

פארפלאַנטער מיינע וועגן אין זיג-זאָג!
מאָך שווערער נאָך מיין מאַטערן זיך דאָ,
ווי קאָפּקאָ אין זיין טורעם-טרוים אין פראַג,
ווי ישראל שטערן אין זיין צאָנקונג-שעה.

מעק אויס מיין נאַמען, גאַט, וואָש אָפּ,
ווי גראַבער רעגן — פלעקן אויף אַ שמיין,
איידער מ'זאל זאָגן, אַז איך האָב
גענערט מיט פלאַכזיגן דעם המון.

א ש א ד

וועסט קומען ווען איך וועל ניט זיין דא.
ניט מיין אז איך האב דיר פארשפעטיקט.
איך האב אין מיין הארץ דיר געזענט שוין,
נאר מיט דיין ליכטיקייט זיך ניט געזעטיקט.
אדא, אין מיין עמק הבכה
האב איך דורך א וויטמאן, א לינקאלן
אויפגעכאפט דיינעם א פינקל,
ווי א שטערן אין שווארצע מרחקים,
און מקבל געווען דיר מיט ברכה.

א שאד, ניט באשערט מיר דיין שוין טאן
אויף מיר אין מיין פינצטערן ווינקל,
ווען דו וועסט קומען און איך וועל ניט זיין דא.

פלעקן אויף אותיות

וועסט קומען אמאל ממרחקים
באזוכן מיין „פאלאץ“, מיין סביבה,
איך לאז דיר א סימן:
שילדן אויפן סמעטיק,
היט זיך: קרענק איז דא טעטיק.
בראָנזענע שכנים פארבליקט ווי די שנאה,
פעכיקער ניגון אין בלויער אַוונט-שעה:
„לעט מאי פיפל גא“,

און יאוש ווי אבלים אין שבעה.
וועסט דערקענען, איך ווייס עס.
וועסט פרעגן: וואָס איז געבליבן?
וועט מען ווייזן דיר פלעקן אויף אותיות,
ניט געקענט זיך דערלויבן . . .
און אין טעקסט ניט פארשריבן.
(וועסט דערפאר מיך נאָך לויבן)
וועסט קוקן פארשטארט אין דער לופטן
און שפירן, ווי סם אויפן גומען,
דעם זין פון די פלעקן און שטריכן.

וועסט קומען, איך ווייס, דו וועסט קומען.
ווען איך וועל מיט ביטערע דופטן
דורך קאלטענע קריימעכער קריכן.
פינצטערן קעגן די שטערן
און בריען, ווי לידער דורך טרערן.

א וואונטש

איך זע שוין דעם פאנאנדערפאל,
ער האט מיך ניט אויסגעמיידט,
בלויז דעם שולדיקן פארפעלט.
וואו איז דער כף-הקל?
גאט, וואו ענדיקט זיך דיין וועלט?
איך וואלט אהין צוועק אויף הירשנפוס,
מיטנעמען פיל עס קאן א האנט
אין אייל, רעשמלעך ביטער-זים —
ווי א סואוועניר פון א פארשוועכטן דעקאלאג;
דעם אלטן תהלים; א דאסמאיעווסקי באנד;
וואן גאנס פארבלומטיקט ליכט פון טאג;
די שלוכצנדיקע פלייט פון דעבוססי
און משה לייבס א ליד — מוסטער פאעזיע
וואס פוילט ביז גרונט אין דרוק-פאפיר,
און מיט א ווארף דעם שליסל פון מיין טיר,
ווי מ'ווארפט א לופט-קוש צו א פרוי,
וואלט איך צוועק פויגל-פלינק און רייך,
און זאל איך שוין צווי און צווי
אויב איך וואלט געבענקט נאך אייך.

וידוי

מאפל יאך

שווער זיינען געווארן מיינע הענט,
שטיין-גראָ און האַרט,
לאָס און האַמער האָבן איינגעבויגן מיין נאַקן,
זונפלאַם האַט שוואַרץ געמאַכט מיין לייב,
שווייס-זאַלץ ברענט אויף מיינע אויגן —
און די פראַצע יאָגט,
און דער שונא שינדט,
און די דיכטונג מאַנט:
נאָך בלוט און טינט.

ו י ד נ י

1

איך האָב געלעבט לאַנגע יאָרן,
געצאָלט ביו פול פאר יעדע שעה:
פאר גראַבע שקאַרינקעס פון קארן
און — נישט אַ לעק אַמבראָזיאַ.

געזען זיך אין בונטע פארבן,
ווי אונטער פען פון אַ פעטראַרק;
פאר פרייד געטרונקען שאַרפס אַ ירדן,
פאר נויט גענעכטיקט אין אַ פארק.

געקליבן אותיות, געקליבן גראַמען,
ווי דימענט אונטער דינאַמיט —
סאַראַ שאַפאר געטאַן עס האָבן סמען,
און דאַס איז דאָך געווען מיין ליד.

אין קראַנקע טעג און ביזע נעכט
האַב איך דורך טרער צו גאַט גערעדט.
צי ווערן נישט דורך טרערן עכט
די רייד פון אַ פאַעט?

מיין ליד איז עכט, דאָס ווייס איך קלאַר,
נאַר פליען איז איר ניט באַשערט:
א קורצע בריק נאַר פון איין דור,
דערנאָך איז תהום און גאַרניט מער.

דער תהום איז אַפֿן, דער תהום איז טיף,
עס זינקט מיין ליד מיט מיר צוגלייך;
איך נעם מיין שיינעם יחוס-כריוו
און וואַרף עס ווי אַ שטיין אין טייך.

2

וואַלט איך געלעבט אין צייט פון דוד
ווען טעמפל-ערצ האָט געבליט,
וואַלט איך געהאַפּט אויף רום און כבוד
און גרויסע כאַרן פאַר מיין ליד.

איך וואַלט דעם הימל איבערטרוימען,
קושן גראַז, האַלדזן בוים.
מער פאַרטרויט ווי רות און נעמין
וואַלט איך געווען מיין לאַנד און היים.

אלטער עסעלין

די שפעטקייט הילכט ווי מעגאפאָנען,
פאַרשטאַפּ דעם אויער — העלפט עס דען?
באָ וועמען בעמ? באָ וועמען מאָנען?
וואָס איז נאָך דאָ צו ראַטעווען?

אויף לאַנג פאַרבלייבט מיט אונדז דאָס ביטערס,
דער אינגסטער אָנהויבער איז אויך שיין מיד.
ווער זינגט דיך איצטער,
ליבסטע מיינע — אידישע ליד?

אַ טרייסטער זיין כאַטש אַרום קלאַגער,
אפילו דאָס איז ניט באַשערט מיר;
אין מדבר אומקומען ווי הגר,
אויף שטיינער פאלן מיינע ווערטער.

דער שונא איילט מיט לעמפערט שפרונגען.
ער איז שוין דאָ, זיין אַמעס בריט.
איך האָב מיין וידוי-ליד שוין אָפגעזונגען
און איר, חברים, פאַרשפעטיקט ניט.

איר, נאך אונדז, און קומען וועט איר,
ניט קומט ווי דער וואס פון נצרת.
מאָנט אויף דעם חוב, זייט גוטע בעטער
פאַר אונדז אויף פרעמדע „סעמעטעריס“.

אין יעדן לאַנד, ים, יבשה,
וועט איר געפינען אונדזער סימן:
שריפט אין בלומ, דער לעצטער לשון,
ליד פון שטומען סופער-דמיון.

נעמט וועלכע בוך איר ווילט און בלעטערט,
וועט א שפרינג טאָן אונדזער עפעס,
און פאַר אייך, אין ווייטן שפעטער,
וועט זיין גענוג, כאַטש געס און שעפ עס.

דערמאָנט אונדז אין א הייסער שורה,
ווי מיר די אבות אין דעם סידור.
און פון אונדזער זעלנשטורעם
זאַלט איר שרייבן שיינע לידער.

אויף די ראנדן פון תנ"ך

נאכט, איך און מיין שאַטן.
ביים האַנט אַ פען און מינט.
אַ גריל זומט ווי אויף נאָטן.
אין דרויסן אלולט ווינט.

אויפן טיש דאָס הייליקע בוך,
אַלט און זאַט שוין מיט יאַרן;
איך לייען, לערן און זוך
נעמען פן די אַוואַרן.

ווער האָט געשריבן האַזינא?
און נחמו נחמו — ווער האָט?
אַ זעאונג גייט אויף אין מיין זינען,
דיכטונג גענענט צו גאָט.

בלוט אין יעטוועדן אור,
צער — תהומיקע טיפן,
ווערטער פשוט ווי גראָז
רוישן ווי וועלדער אין סיון.

לידער פון א מדבר/ניק

געזאנגען פון דוד און שלמהן,
די וועלט צעגיסט זיך אין לידער,
ווער עס וועט בענקען און טרוימען
וועט זינגען זיי ווידער.

ווינט וויינט ווי אויף פידלען,
מיין שאטן ווערט גרעסער און העכער;
עס גייען מיט בערד און קיטלען
א רייע לא אמות בי אחיה'ער.

נביאים, נזירים, המונים,
ווי פון אונטערן פענול פון מאלער.
עס שלאגט פון מיין יחוס דעם שיינעם
דופט אריענטאלער.

איך שפיר דעם עראטישן אטעם
פון שמשון, דעם האריקן גבור;
אפילו דלילה וואס האט אים
פאראטן, ווערט אויך מיר ליבער.

ראמאנס פון עקזאטישער רות',
ביזארער יום טוב אין מיטוואך;
הויכמוט, שלאכטפעלד-גרוסק;
פאר/נדר'טע טאכטער פון יפתח.

אלטער עסעלין

גלאַריע — אויך חורבן און פלוך,
ווי נעכטן, היינט און ווי מאַרגן,
ווארהאַפטיקע ווערטער פון בוך
וויברירן ווי אַרגלען.

דעם שונא'ס האַנט איז ווי אייזן,
דער נביא — ערשט שטאַמלער, שטומער,
נאָר אז בלומ אויף דער ערד נעמט זיך ווייזן,
ברעכט אויס אין זיין גאַנגל דער דונער.

דער דונער איז שטאַרקער פון טראַנען,
ווי יושר איז שטאַרקער פון שווערד.
טויט שוין דער נביא — זיין מאַנען
שרייט אַליץ פון דער האַרץ פון דער ערד.

און וויפיל דו לייענסט פון דאָרט
קאַנסט אַליץ ניט דערשעפן;
פאַרשכורט פון שיינקייט פון וואָרט
נעמען די אויגן דיר קלעפן.

דיין האַנט בלייבט אויפן בלאַט,
דיין קאַפּ פאַלט מיד אויפן קישן.
ביזט רוהיק און קלוג ווי סאַקראַט
און אַלט ווי אדם הראשון.

דיר איז באשערט

דיר איז באשערט צו זיין וואָס קיינער קען ניט ווערן:
חכם, גענארטער, קעניג פון ערשטער וועלט-מדינה.
דורך דיר גייט אויף דער רוף צום לאַס און צו האַינע,
זייט גרייט: די וועלט קען באלד זיך איבערקערן.

מיט אַרגוס-אויגן איבער אַלע לענדער, איבער אַלע ימען.
זען אַלין, הערן אַלין, דאַס ניט געאַנטסטע — אַנען,
קיינ אויסוועג איז ניטאָ — אַזיל און ווידער שפּאַנען
דורך בלוט, ווי האַניק קלעפּן די אינפּערנאַ-פּלאַמען.

האַסט פאַר אַלין געצאָלט הויכפּרייז און כּפּלים,
אפילו פאַרן שטעכנדראַט אַרום געמאַ.
אַט איז די לאַנדקאַרט דיינע: יאַלטאַ, פּראַג, טאַלעדאַ,
סאַראַ לאַנגער רויטער שטרייף פון וואַרשע ביז מצרים.

און יעדעס מאַל אַ נייער פיגמי האַסטיקט מיט „דערפּאַלגן“,
זיין דרייטער פּאַקל צייכנט: נייע וועלט-אידיע!
דיין אַלטער פנים קראַמפט, דיין ווייסע באַרד און פּאה
זע איך אינם נעפל ווי ירמיהו אין וואַלקן.

גליקלעכער, ניט גליקלעכער, אין אַלע פּאַלקס-אַנאַלן
איז ניטאָ אַזאַ טערמין, וואָס זאָל באַרעכטיקן דיין קיום,
און נאָך יעדן שטורעם הייבסטו אָן ערשט בליען,
שטאַלצער, שטאַרקער נאָך יעדן שווערן פּאַלן.

וואָס האַסטו ניט געהאַט? וואוּ ביזטו ניט געווען שוין?
הבל הכלים און זע סאַראַ אַזאַרט, ווי שעפּעריש דיין כּה,
נאָך יעדן חורבן קומסטו מיט דעם אַלטן למנצה,
מיטן משל פון דער חיה אויף דער גוטסקייט פון דעם מענטשן.

פון א בריוו צום אינגל

1

צו זיין אליין איז ניט קיין חסד
פון דעם וואָס טיילט די גאָב פון לייד,
ס'איז קאָליע וויין וואָס ברייט ווי עסיק,
פאַררעדט עס ניט מיט זיסע רייד.

איך וואָרף צוריק די פרומע פּראָזע:
„אליין, אליין איז ריין די זעל.“
ביזט ניט קיין צאַרטע בלוס אין וואָזע,
יונג, דיין קאַרק דאַרף האַרטע פעל.

פאַר יאָר, טאַט און לעבנס-עובדא,
קיין סאַבסטיטוט ניטאָ, ניטאָ, ניטאָ.
ביז דער וואָרים וועט אַ רוף מאַן
לעב כאַטש פול די חיי שעה.

עפן ברייט די טיר פאַר יעדן,
טראַקטיר זיי מיט דיין ביר און ברויט;
היט זיך נאָר פאַר „דאַרמאָיעדן“
און — פאַר דעם לומפּ זיי אייכעט גרייט.

דעם טכויר אין מענטשן קאָן איך אויך.
פאַר אים אַביסל סם פאַרקאָך
מיט מעירלאַך און טויבניויד,
כאַ'טעם עס, ער זאָל בעטן נאָך.

ניט פאל אַראָפּ פאַר דעם „אַלץ-קענער“,
דעם סוף פון אים ווייסט יעדער נאַר;
ביסט דאָ ווי אַיך, ווי דער און יענער:
בלעטלעך אויף אַ קאַלענדאַר.

רעד וואָס ווייניקער פון שויםע,
ביכער ניט מיט קאַנט און קיטס;
די שיינע ווייזהייט ליגט אַ גרייטע
אין תמימות פון אַ קינדערווייץ.

מאָך נויץ פון זייף און קלייד זיך ציכטיק,
וואו דו קומסט העל אויף מיט ליכט;
און דאַרמ, וואו דו ביזט ניט וויכטיק —
היט טאַקט און גלייכגעוויכט . . .

צווישן פרויען זיי אַ צערטלער,
נאַר מיט טויזנט אויגן וואָך,
דו זאַלסט ניט ענדיקן ווי „ווערטער“
מיט אַ קויל און בלומענשפראַך.

צוים די תאווה, ברעך געכאַטן.
דיין לעבן זאַל ניט גיין אומזיסט,
ווי אַ דינער וואָלקנשאַטן
אויף אַ בערגל מויזנמיסט.

וואס וועסטו טאן מיט דער ירושה?

יינגל ליבער,
וואס וועט זיין אז די צייט וועט אריבער:
איך וועל געהערן צום גראַז פון די אבות
און דו — צום וויפלמן גלגול — א „האַמאַ נאַוואוס“,
איך וועל ניט צערטלען דיך מער און ניט קושן,
וואס וועסטו טאן מיט דער שווערער ירושה
וואס איך לאָז דיר דאָ איבער אין אַפּענע שאַפּעס:
תכלית פון וואָך, פּערל פון יום טוב און שבת;
דורות האָבן אַ תּוֹך דאַרט באַהאַלטן.
וואס וועסטו טאן מיט די אַלטע, ברוינע פּאַליאַנטן:
חובת-הלכות, חיי-אדם, קב-ישר, עין-יעקב,
און דינינקע ביכעלעך לידער — געשאַנקען
פון יידישע פּרינצן, מאַנאַרכן —
עס זאָגט מיר דאָס האַרץ אז דו וועסט זיי ניט דאַרפן,
כאַטש זוכן זיי וועסטו, אין דעם בין איך זיכער,
דורך אַנדערע וועגן און אַנדערע ביכער.

ס'וועט קומען דער „דזשאַנקער“, אַ ייד אין קאַלטנאָס,
וואָס זעט אויס (נאָך אַ באַד) ווי דער מלך אין קאַרטן,
און אַ פלייץ טאָן אין גאַס מיט אַ ניגון פון היימוויי:
„עני רעגס, עני באַטלס מודעיא?“
רוף אים אַריין און טו אים אַ פרעג
צי האָט ער גענוג שפּיגאַט פאַר געפּעק?
און צי איז ער חלילה ניט קיין געברייכטער

צו שלעפן א שווערע קולטור-געשיכטע? . . .
און ווייז אים די אלמערס — סחורה, פאפיר,
און פארגעס ניט אין קעלער דעם סואוועניר:
דעם זיידנע טלית און תפילין,
(מיט דעם וועט אפילו די קאץ זיך ניט שפילן).
א לעצטן גלעט די טאָוּלען און צויטן
ווי דו וואַלסט געגלעט מיינע אויגן טויטע,
און העלף אים טראַגן די ספרים צום וואַגן,
און אז דו וועסט וועלן מעגסטו אים זאָגן
אז רייד — ווי אינגבער דורך ריחות
אז דו שטאַמסט פון יחוס:
דיין זיידע איז געווען א מחבר, א נסתר,
דיין טאַטע — א שעלי, א בייראָן א וויסטער,
און אַלץ וואָס געבליבן איז דאָס וואָס ער האָט
אין וואַגן, וואָס גייט דורך פייער צו גאַט.

די קלוגע שווייגער

ווי ליב איך האב די קלוגע שווייגער
וואס צאמען זייער שארפזין און ריידן אויפן וואונק
און רייצן אויף דיין אויער אזא נייגער
ווי האניק-טראפנס אויפן זולל'ס צונג.

דין ווי רויך און פארביק ווי אגאט
קען זיין דאס ווארט — ווי שטארקער מעד,
וואס שלאגט פאראוים דעם אראמאט.
איך ווייס נאך אויך ווען שווייגן רעדט.

און ווען העסלעך ווערט דאס שענסמע ווארט,
און קלאפט ווי א האמער — בלעך.
מיין זיידע פלעגט, מיט טראכטנדיק פינגער אויפן בארד,
אויסשעפן דעם איידעלסטן געשפרעך.

ווען ניט ווען א בליץ טאן מיט א זאג,
שאַרף, קורץ און אומגעריכט.
מאלעריש איז ער געווען, וואן גאג,
נאָר מיט א שמייכלעניק געזיכט.

זעלנעלונט

זעלנעלנט

מ'האט מיך געלאדן און איך בין געקומען,
א פרעמדער, א ווייטער, פון טויזנטער מיילן.
באפאנצערט מיט עלנט,
ווי א ביזאן באשטאכן מיט פיילן.
אזויפיל ליכט פלייצט פאר די אויגן.
פאמפ אין שייד פון העפלעכקייט;
אויף וואס דו זיצסט איז פוך,
אויף וואס דו קוקסט — רעגנבויגן.
נאר איך בין דא דער רייפסטער ווידערשפרוך:
א יאלד א שמומער.

שפעטער, ווען זשעסטן ווערן ווייכער,
ליסע קעפ ווי פלעקן אויף קעז
ציען זיך צו דעקאלטע אין ראז.
ווייס לייב שמעקט ווי בעז —
לעבן אויף ווי גלי-ווערים אין שאטן
סעקס אנעקדאטן. —
דינער שמייכל אויף קארמענע ליפן.
טענארן לאכן ווי טעאטער-טיפן.
אויפן רויטן מאהאנאני טיש
נעמען קנאקן קארטן —
בין איך דער ערשטער אויף הירשנפיים
און לויף מיט מיין קאלטן —
מיין זעלנעלנט.

לידער פון א מדבר'ניק

איך בין ווידער צוריק
מיט מיין עמיליען און וואַלמן
און מיט מיין גוטן ליבן פרוסט.
סאַראַ נאַר איך בין.
כ'האַב דאָך פריער געוואוסט
אַז איך בין איבעריק דאַרטן.

נאַכט דו ווייסע, נעם מיך, נעם מיך,
מיש מיך אויס מיט דיין זויערן הלום.
זיי זאָגן איך בין עלנט און אַריס:
פּכע, אַזויפיל זילבער אין דער לבנה,
אַזויפיל דימענט אין די שטערן.
ניט וואָר, האַרץ מיינס?
— ניט וואָר. ניט גוט.
עס קומען ווידער טרערן.

א מאדנע זאך . . .

א מאדנע זאך איך קען ניט פארשטיין עס,
כיזאל אפילו פארמאגן דעם ווילנערס גאונות.
קען עס א גאט וואס איז פול מיט אידייליע
און האט מיטלייד אויף ווערים אפילו,
נעמען א דיכטער פון פיינעם קאליבער,
וואס שלינגט ווי בראנפען מיזערע לידער,
ווייל ער פילט ווי מ'וואלט אים יעדן טאג לינטשן,
און זעט זיך אין שפיגל ווי שמשון ווען בלינד שוין;
ווי א שפענדל אין ווינט פארווארפן אין א העק אים:
אדא וועסטו שרייבן וואס כראנאס וועט מעקן . . .
אדא וועסטו שפירן, פילן און אנען,
אז דאס וואס ווילסטו איז גאר ניט פארענען.
דערצו נאך לאנגע יארן געגעבן
און וויל ער זאל קלינגען מיט פרייד פון לעבן.

ווערטער

פון ערשטן ביז לעצטן — א ווייטער מהלך .
ווער קען מעסטן דעם שטח? ווער ציילן די יארן?
צדיק און רשע, טייוול און מלאך —
אלע געווען שוין און — אוועקגעפארן
מיט אייזערנעם זיכער, מיט גאלדענעם „טאמער“
אהין, וואו באך, דא ווינטשי און האמער.
פון יעדן געבליבן אי קלארקייט אי רמו,
און מער נאך פארגעסענער קרבן צום אמת .
וואס נאך ניט ענטדעקט? נאך ניט דערפונדן?
אורשפרונג פון מענטש, מאלפע און ווערים,
פרייד פון פלייש, וואונדערפון ספערם,
עקסטאז פון נשמה און הייליקע וואונדן —

אלץ באטיטלט, פארצייכנט, באווארנט
מיט לינען, קובן, צירקלען און ציפער,
מיט היפערזין און אפשר נאך טיפער
פון די גאונים פון אמען, אוואן און ווימאר .
ווער האט ניט געצערטלט זייערס א מאמר:
„אלע מענטשן זיינען ברידער.“
ווער האט ניט געדרשנט ביז טויטונג פון תוכן —
„ואהבת לרעך כמוך“?
טויט זיינען ווערטער .
גיי זאג צו א פרוי א פארערטער:
איך האב דיר ליב, —
סיידן דורך פידל, פלייש און טרערן,
אניט איז ניטא וואס צו הערן .

סארא צער אויף דעם ווערמער - בריה
וואס טרענצלט זיין פיצעלע לעבנס געשאנק
אויף וואס איז וויכטיקער: „גייסט צי מאטעריע“?
און לאזט נאך זיך ווערמער טויטע,
פויגלפלעקן אויף א הארבסטיקער באנק .

אז דו זאלסט ארויף אויף די הימאלאייען
מיט פויק און ראקעטן,
מיט טעקסט פון ישעיהו,
מיט תהלים - געבעטן :
ברידער מיינע געטרייע !
איך וויל אייך באפרייען. —
סיידן דורך וואונדן, בלום און טרערן,
אניש איז ניטא וואס צו הערן. —
טויט זיינען ווערמער .

מיין לעבן פאר א ליד

לידער זיינען פידלען אין א וואלד,
דער שפילער — אייביקער הערמיט.
סארא רירנדיקע שיינקייט פון זיי קוואלט,
מיין גאנצן לעבן גיב איך פאר א ליד.

דאס ליד אבער זאל ווערן איך אליין,
מיין חתימה און מיין שטימע דורך דער שריפט
זאל שמ'ען ווי כאצאס, קלינגען ווי ווערלעין
און ווי אונט-טרויער — הייסער האַניק טריפט.

כ'וואַלט איינגעמונקט אין בליצנשמאָף די פען
און צינדן מיט לידער-ליכט די וועלט.
נאָר מיר איז נאָך ביז איצטער ניט געווען
באשערט צו ווערן אזא העלד.

איך בין פארליבט אין לידער

איך בין פארליבט אין דיכטער און אין לידער,
ווי גאט, אייביק איז דאס ווארט פון דעם פאָעט.
אָפּט לעב איך אַזאָ שיינקייט איבער
ווי קיטס באַם פאַרענדיקטן סאַנעט.

איך קאָן דערקענען וואו די פלינקע, דינע
פּעדער פון דעם דיכטער קריצט;
דעם מינדסטן אָפּנויג פון גלייכער ליניע,
און וואו דער שאַרפּער מעסער שניצט:

בלוט פון ווערטער אויף די פינגער פליצן,
און אויסגעשמידטער אמת אין דעם פּערזן-בוי
רעדט, רייצט און וועט אייביק רייצן,
ווי רייפּע רונדע אכרים באַ אַ פרוי.

נאָר דאָרט וואו לידער נעמען פּעכיק ציען
דעם ליגן, וואָס טרינקט זיך אין דעם טינט, —
אזוינע לאָז איך פון מיין פּענצטער פליען,
ווי אין האַרבסט די בלעטער אויפן ווינט.

כ'וועל זינגען אלטמאדיש

כ'וועל זינגען אלטמאדיש, זינגען פראַסמ, אין אלטע געמא-ווערטער, און שלעפן מיין גורל שווער ווי אן אַקס: אזוי און אזוי איז באַשערט מיר.

מעג מען זאָגן אויף מיר: זע ווי ער קריכט, ער זינגט פאר שלעפער און מאַרקלייט, — נאָר איבער מיר, מיין גלויבן — מיין ליכט, ווי דימענטפינקל דורך האַרטקייט.

פאר ליב נעם איך אן די האַרבע שטראַף: מכינות און מוסר צו הערן; נאָר איך זאל, אזוי ווי אַ זויגלינג אין שלאָף, יעירן, וואַקסן, ווערן.

פול זאל נאָר זיין מיין אלטמאדישע ליד, ווי פון ברונען אַ טריפנדער עמער; ניט אַרן זאל מיך וואַס עס זינגען מיך ניט די נייע וועלט-כאַנעמער.

אויך זיי זייען שמויב; אלט ווי מאַך איז דער געשליפנסמער רמו. גאַט, איך וויל מיין ליד זאל אין תוך גרונטן מיט אמת .

וואס דארפט איר אים האבן?

כבעט אייך, פארשעמט ניט מיין שכן, טוביהן,
און לאדט אים ניט איין צו אייער באנקעט.
ער איז אן ערלעכער מענטש נאר א טאקטלאזער אביון
און איז ערשט אראפ פון קראנקענבעט.
וואס דארפט איר אים האבן?

זיין ראק איז אלט, די הויזן גלאנצן,
און אונטער די נעגל — שווארץ ווי זיין בארד,
ניט ער קען זינגען, ניט ער קען טאנצן
און ווייסט ניט אפילו קיין צורת קארט.
וואס דארפט איר אים האבן?

ווי א בופלאקס באשטאכן מיט פיילן
שלאגט פון זיין פנים א פיינפולער גרים;
און אונדזערע דאמען אין זיידנס און ניילאן
וועלן זיצן פארקרימטע און קוקן אויף אים.
דארפט איר אים האבן?

זינט איך קאן אים — א שיין ביסל יארן,
ליגט ער באגראבן אזוי ווי א קראט.
חלומט א חלום, רייסט זיך פארן.
אז ער ווייכט פון אונדז און האט פיינט אונדזער שמאט.
וואס דארפט איר אים האבן?

לידער פון א מדבר'ניק

ער איז ניט אזא שומה ווי איינעם קען דאכטן.
א שווייגער, א באלאדענער טיפ.
ער קען אמאל זאגן א שארפס און א לאך מאן —
טוט עס א שניט אין דער זיבעטער ריפ.
וואס דארפט איר אים האבן?

ער איז ניט אזא שלעכטער, אט בעט אים, גיט ער
דעם ביסן פון מויל און רעט זיך ניט אן;
נאר ווי רויך אין די אויגן ווערט ער ביטער
ווען ער דערהערט א חניפה - מאן .
וואס דארפט איר אים האבן?

אז מ'וועט זיך צעלאזן מיט היפערבאלן:
אז איר זענט א צדיק, א פילאנטראפ,
קאווייר איך ניט, ער קען נאך באפאלן
און ווארפן דעם רעדנער א טעלער אין קאפ.
וואס דארפט איר אים האבן?

א שארף ווארט

א שארף ווארט האב איך א ווארף געמאָן אַנומלמ, דאָכט זיך עס האָט קיינער ניט געהערט, נאָר אַז די צערנער האָבן אויפגעטומלמ, האָב איך געוואוסט דאָס וואָרט האָט אויפגעיערט.

געמיינט האָב איך גאָר איינעם, דאָרטן יענעם קאַרפּולענטן, וואָס לעבט אויף קהל'ס קעסט און גרייט זיך, גרייט זיך אין אַ טאָג אַ שיינעם ווערן דער „גבחר" אויף אונדזער „עווערעסט".

זע נאָר ווי ער גלאַצט, פרומלמ, פראנצזיס פון אַסיסיש-האַניק טריפט באַ אים פון מויל, און אויף מיר טייטלט ער מיט רשעות: אַז אויף אַלעמען האָב איך געצילט אַ קויל.

מיין שטילער זאָג — און הערט סאַראַן אַלאַרם עס טראַגט זיך (גרייכט שוין באַלד שיקאַגאַ), זיי גרייט: מיין אייגן האַרץ מיך וואָרנט, ווען טכויר-באַוואָפנט שטייט פאַר דיר אַ יאַגאַ.

וועסט אויספארן די גאנצע וועלט

וועסט אויספארן די גאנצע וועלט
און אויסהערן די קליגסטע רייד,
וועסטו ניט וויסן וואס דיר פעלט
און אין וואס דאס גליק באשטייט.

אז וואו¹² ביסט איז אלץ פארען,
עס שפארט ווי וויין פון אונטער שפונט.
נאר דער תנא זאגט און דער קארען:
צי ווייסטו פיל דו דארפסט אין גרונט?

א פלאקסן העמד פייכט פון שווייס,
און שעם זיך ניט מיט א מאזאל;
ווייך פון טובות ווי פון ביז,
אפילו פאר א שמייכל צאל . . .

א שטיקל ערד, פלאך און רוי,
א שטארק פערד און ריינע שטאל;
א הארץ פאר פידל, ביר און פרוי
און א רייכן טרערן-קוואל.

און הער זיך איין אין קאלטן ליים —
א בלינדער ווארעם בא דיינ פוס
ווייזט דיר אן דעם קעניג'ס היים —
(און דיינע אויך) אין זיין רשות.

קאלידאסקאפיש

צו א. סוצקעווער

ווער פון אונדז האָט ניט געטרוימט דאָ יאָרן-לאַנג
פון דיין העראַאישן דערגרייך. מיך וואונדערט ניט צומאָל
וואָס דו האָסט גיך באַזיגט פּראַווינץ און מעטראָפּאָל,
די פּאַנעגיריק אויך — כאַטש אַן דעם גלאַקן-קלאַנג.

אויך מיך גייסטו בלוטיק אַן, פּאָעט פון העכסטן ראַנג.
אין רגע פון באַרוישונג פון דיין ליד, ווי אונטער אַלקאהאָל,
האַט אַ ביטערע נישטערקייט אין מיר געשריען אויפן קול:
צי ביזטו ניט דער שיינער קורצער פּלאַקער פון אַ זונפאַרגאַנג?

עס לעשט זיך ליכט נאָך ליכט. עס שאַטנט אונדזער בנין.
פאַר וועמען דער אַלכעמיע פּערו, אַראַבעסקן, פּיליגרינען
דיינע, שפּעט געקומענער אבן עזרא, נייער, דרייטער,
אַ, דו נאָענטסטער, געפין אַ זין, באַגייסטער
דעם ניט דערהערטן, דעם צאַנקער אין דעם לעצטן מנין
ווי איך, וואָס שטייט פאַר דיר אין ערפאַרכט, מייסטער.

צו א. לעיעלעם

ניט אלט און נאך ניט מיד ביזמו, קלוגער קאנער פון מאנהעטן.
ווען פארטיק שטייט דיין זעלבסט געמאכט פערפעקטער מאנומענט.
דיין נאמען אויפן טורעם ווי דער דעקאלאג אין נביאס הענט
פארזארגט מיט דויער ווי זעלמענע נעמען פון פאעמן.
האסט לאנג געקליבן, געמישט, געפורעמט דעם צעמענט,
און לענגער נאך געפוצט אים מיט פיינע ווארט-בוקעטן,
ווייט אהינטער דיר די לייט מיט פארשפילטע טרעף געוועמן
פארשטומט האט דיין נייע און הייסע סומע פון טאלאנט
די דיאטריבן, פון די וואס האבן זיך געמיט
צו ווייזן דיין „געשולטע קאלטע קאנשאפט“ פון דעם ליד;
געווען לויבער אויך — פעדער-גרינגע סודות אויפן אויער
האבן לייכט פארבייגעווינטיקט, נאר וויפל ביטערס און וויפל טרויער
האסטו אויסגעטרונקען, איצט צאל צוריק זיי מיט
א ברייטן שמייכל און — שפאר ניט קיין מיטלייד און באדויער.

איבערוועלטלעכע שטילקייט

אין דער שטילקייט פון דער נאכט ·
בויער שטייען זאט און אומעטיק,
קוים, קוים אַ בלעמל-רויש.
הויך — אַ שמערן-ציטער.
פייער-פליגן בליצן אין געפאלבמן לייווענמ.
שטילקייט שטראַמט פון דער לכנה.
שטילקייט אויף דער גאַנצער וועלט.
פון מיין האַרץ רייסט זיך דינע שמחה,
שמחה גייט איבער אין גבורה און לויב
פאַר אַנונג פון זכיה .

ווי גרינג דער פלי צום העכסטן הויך !
דער פאַל אין טיפסטן תהום !

צו מ.

1

דיין טיפער בליק — מיין טרוימען-רייכע לאַסמ,
איך טראָג נאָך אלץ דיין בילד אין מיין זכרון.
עס רעדט און זינגט אין מיר, ווי פֿאַר צו לעאָנאַרען,
דיין הייסער בליק — מיין טרוימען-רייכע לאַסמ;
א קורצע ווייל ביסטו געווען מיין גאַסמ,
ווי גיך דו ביסט אַוועק. איך האָב אָנגעוואָרן
דיין טיפן בליק — מיין טרוימען-רייכע לאַסמ.
איך טראָג נאָך אלץ דיין בילד אין מיין זכרון.

2

דעם קורס פון פיין, וואָס איך בין דורכגעגאַנגען,
ניט דו האַסט פון דער מיזערע געאַנט,
ווי שטרענג האָב איך געצאַמט די זעל-געזאַנגען
אין קורס פון פיין, וואָס איך בין דורכגעגאַנגען —
האַב איך פאַרטרויט נאָר לייכטע פריידנס-קלאַנגען,
דיין מינדסטן וואונק האָב איך געוואויגן מיט פאַרשמאַנד
אין קורס פון פיין, וואָס איך בין דורכגעגאַנגען,
ניט דו האַסט פון דער מיזערע געאַנט.

ע מ א

עמא באַזוואַרי האָט געשטעלט אין קאָן
 מער פיל ווי מאַריאַ מאַנדאַלענא האָט פאַרמאַנט.
 אין אַ שכורער שעה האָט זי אַלץ פאַרשפּילט:
 פון גאַלדענעם ליימער צום ליכטיקן הערמיטאַזש
 ביז סערוועטקע פון מיש, ליגען פון בעט,
 און אז די שולד האָט זיך צוגאַסן ווי אַ פלייצנדיקער טייך
 און ס'געוויסן האָט געפיקט דריבנע, גיך,
 האָט זי זיך געזעצט פאַרן שפיגל — דעם הויכגעריכט
 און רוהיק אויסגעהערט דעם ווערדיקט: צאַל.
 און זי האָט געצאַלט דרייַסט און קוראַנט
 מיט שטיקער זעל, פאַסן לייב,
 אַ הונט וואָלט אפילו אַ לעק טאָן ניט געוואָלט.

אין די טונקעלע אַלייען פון אירע ראַנדעוואַוס
 בין איך איר נאַכגעגאַנגען ווי אַ שאַטן — ליכט,
 ביזן לעצטן בלאַט האָב איך איר אַטעם געפּילט —
 דעם אַראַמאַט פון איר הויכמוטיק האַרץ,
 ווי אַן עקאליפּטום צעשפּאַלטן פון דונער.
 און ווען זי האָט געשלונגען דעם געלן סם
 האָב איך געבלייכט און געבראַכן גרינעם גאַל.
 מיט צימערדיקע הענט האָב איך דעם בוך פאַרמאַכט
 און ווי אַ קינד געוויינט נאָך איר.

לייענענדיק קאפאן

א בומערצנג דאָס וואָרט, אַ וואָרף אין ווייטע ספּערן.
געריכט, צי אומגעריכט — ער קומט צוריק צום וואָרפּער —
געשפּאַנט ווי אַ סטרונע אונטער פינגער פון אַ האַרפּער
און הער וואָס ער פּאַרטרוימ, אויב דו ווילסט נאָר הערן.

איך האָב געפּלאַקערט ווי אַ ליכט פון ביידע עקן.
אין דעמערונג זיך נאַכגעיאָגט נאָך גנאַמען
און נאָך זאַכן וואָס האָבן ניט קיין נאַמען,
וואָס איך וועל נאָך דערפינדן און ענטדעקן.

כ'האָב געטאַנצט מיט קינדער און דעקאַלטרמע צנועות;
דעם גומן תם, וואָס שמייכלט אָן פאַרוואַסן,
האָב איך טרוימענטרייסט אין האַרץ אַריינגעשאַסן,
און מיט מילבן געפירט אָן עלפאַנדיקן שמועס . . .

געהערט געלעכטער פון קראַנקע אין שפיטאַלן
ווען ענציקטע רז האַט זיי אַרומגענומען,
און רייד, קוים געאַנטע — ווי שטומע צו אַ שטומען —
געצוימט פון שאַרפּזין און אָן היפּערבאַלן.

כ'בין אויפן צונג געלעגן ביי חשובע פאַרשוינען,
געזען ליכט-שטראַם און שמחה אויף די בריימע שטחים,
נאָר איך האָב ניט באַגעגנט אַזאַ שטאַלצן חכם
וואָס זאָל אַ גאַט ניט דאַרפן אויף זיך אויסצווויינען.

דימיטרי

דימיטרי קארעמאזאוו האט דײך שפעט דערקענט,
סארא לאנגען וועג און סארא מאדנעם גאנג :
דורך ספירט, ווייב און הארטע תפיסה-כאנק .
ער האט זיך דורכגעריסן ווי דורך פייער-ווענט —
דאס הייליקע ביימעלע מינץ אויפן האלדז, —
דעם האלב בארעכטיקטן, פארשוועכטן כבוד-אב —
ווי ער וואלט געשלעפט א העלפאנט אויפן קארק,
וויפיל מאל ארום-ארעפ און וויפיל מאל זיגזאג .
הינטער אים — אליאשינקע און פאטערל זאסימא .
אין אונזעם — די קושן פון א שלוכצנדיקער פרוי,
נאך דימיטרי איז געגאנגען און געקומען א ל י י ן .
ווער עס וויל קען ציילן זיינע טריט אויף רויטס,
ווי פון א בארוועסן אויף צעשטייסטן גלאז .
ווי וואויל ער האט געוואוסט :
צו דיר מוז מען גיין אליין . —
ווי שלינגען מיט דער קעל,
ווי ליפלען מיט א פרוי —
און ער האט דײך דערגרייכט מיט אלע איברים זיינע,
ווער האט עס געהערט אזא הודו לאדוני ?
סארא פרייד אויף אים ווען ער האט דײך דערזען :
— נא, אט האסטו אלץ צוריק,
דיינס — און מיינס אויך, גאנץ און פייער-ריין .
און ער האט גערעט הויך און קלאר,
און ער האט גערעט שמארק און אפן וו א בוימבראך;
א — איך הער נאך איצט זיין מעכטיקן טענאר
ווי אן עכא פון דעם סיני-דונער .

דריי גראציעס

ווען איך פארמאג בעטהאָווענס בעטון
וואָלט איך אויפגעשוילט די פריילעכסטע יללה .
איך וואָלט באַשמעלט אַ דריי-בינע פון עמבער
דראַפירט מיט ווייכן דורכזיכטיקן לעווענדער,
אין דער מיט — אַ שוואַרצן פעדעסטאל,
אויף אים — די ליכטע גראַציעס מיינע דריי :
די סענסועלע זעל פון עמא באַוואַרי,
די יסורים'דיקע טעם פון דוברוויל
און די לב-שמים'דיקע אַנא קארענינא. —
זאָלן זיי זינגען דאָס ליד פון אומשטערבלעכקייט,
הויך-גרויס-טיף געזאַנג צו דיר —
וואָס איז איבער דיר .
דערנאָך, דיין ענטפער צו זיי אַלעמען;
דיין פינגערן צום עניגמאַטישן אַראַפּ,
קיין אַנטרינונג איז ניטאָ, —
(דער נביא פון תרשיש איז אויך ניט ווייט געלאָפן,
פאַרן שפּענצער האַסטו אים צוריקגעבראַכט)
פון דאַנען הויכט מען אָן :
טראַט נאָך טראַט .
ביים impass בלייבט מען שטיין, —
אַראַפּ. —
און אַז דער טרויער וועט אַ בים טאָן מיט אַלע ציין,
איז דאָס נאָזטיכל צום מויל —
און שאַ .
איצט, דאָ, אַפלאַדירט מען ניט .

רעטראספעקט

הערבסט. דינע קאלטע שטערן.
ווי דורך צעבראכענע ארגלרערן
גייט אויס די לעצטע סימפאניע פון זומער.
צום וויפלמן מאל פאלן בלעטער
אויף דעם אשיקן דעמער פון גראז.
א, גאט, סארט שווינדן פון יארן!
נאך איינמאל פארקריצט אין זכרון
האט א צארטע און מעכטיקע האנט
מינוטן, ערטער און זאכן —
ווי שפענער אויף שוימיקע שטראמען.
מיר איז ליב נאך איצט צו דערמאנען,
ווי א פיינלעכע מעלאדיע —
אן איבערגעריסענעם נאמען
פון א דארפישער אנאבעל לי.
א ווייסער בערעזענער שליאך,
וואו לבנה און גנאם זיינען וואך,
אין דער ווייט ווי א שוועבנדער שפור
פון אן איינזאמען גוי מיט א פור.
נאך געווען זיינען אויך ראנדעוואוען
אין קוסמן, וואו לייב וועט ניט רוען.
לייב און לייב און בלוט ווי קארעלן —
דערנאך א פאטאס פון שווייגן.
ווי דורך א פארנעפלמן פילם
פיר אויגן דורך טרערן —
און אין הארץ א געבעט ווי אין תהלים.

דאס בילד אויפן וואנט

אויף מיין וואנט, אין א ליכטיקער ראם,
היינט א בילד פון אן איידעלער פרוי.
איך ווייס ניט איר נאָמען און שטאָם
און ווער ס'האַט געמאַלט זי אזוי.

דאַכט זיך זי שמייכלט — ניין;
פון אונטער דעם שמייכלע שטאַרט
שאַפענישער זעלנגעוויין.
ניטאָ אַזאָ וואָרט גאַר דערפאַר.

איך ווייס ניט וואָס איז דאָס מיט מיר,
וואָס איך קוק אזוי אַפּט אויפן בילד;
עס איז דאָך בלויז פאַרב און פאַפּיר,
און — ווי כ'וואָלט איר אַטעם געפילט.

אַז איך כאַפּ נאָר דעם בליק פון איר אויג,
און דעם רייץ פון איר מויל און איר האַלדז,
דאַכט מיר די וואַנט האַט אַ בויג,
און ווינט זיך ווי אין אַ וואַלץ.

אַט וועט זי אַ צוק טאָן אַ ליפּ,
אַט וועט זי אַ ריר טאָן אַ האַנט,
אַ פליסטער פאַרשטיקט ווי אַ כליפּ —
און איך וועל אַריינגיין אין וואַנט.

מיט גוואַלד רייס איבער דעם פּלירט
מיט די ברוניםער אויגן די צוויי,
אַז איך זאָל ניט ווערן פאַרווירט
ווי יענער פון „לאַרעלי“.

1939

פראכט - געמעל

אן אפענע פענצטער, זון און בעז.
א טיש געדעקט מיט א ליכטיקער טוך.
א שיסעלע שמאנט מיט מאלינעס.
פאר די אויגן א באנד פון קאבעל.
(א תרוץ — ער לייענט אן אנדער בוך).
א בוגרת פערפעקטער פון יעדן מאדעל
קלאווירט שאפענס אן עטיווד
אין ריטם פון מידל-בלוט —
א שפרונג, א מענלעכער קוש,
לאכנדיק רופט זי אים „ברוט“
און ווישט פון זיין מויל איר רוזש.
איצט פאסט צום אנסאמבל פון טעם
א לאגעלע מוסקאטעל.
אז דאס איז א פראכט-געמעל
ווייס איך און כאיאם.

ליבע פלאמט ווי פייער

די זון פארגייט צום באנהויף,
מאריאנקע גייט פון מעלנער.
אנטקעגן ווי א גנב
רוקט זיך אן א זעלנער.

ווער איז ער? און פון וואנען?
מיט א ביקס און העלם,
ענלעך אויף איר וואניען —
זיבן יאר שוין נעלם.

פיר אויגן ווי מיט האַקן
פארשמעכן זיך מיט גלוסטונג;
דער מעלזאק אויף איר רוקן
בעט זיך צו די קוסטן.

ער דרייט א בלאַנדע וואַנצע
און לאַכט — האַמש נעם און מאַל אים,
ביסלעכווייז דערקאַנט זי
שפורן פון אַ חלום.

זי קוקט אים גלייך אין פנים
און קרימט איר מויל אין פליסמער,
זי רופט אים אַן באַם נאַמען,
וואַניאַ, יא, דאָס איז ער.

אַ שיקסע מוז זיך שעמען,
אַ יזן בלייבט אַ יזן,
זי לאַזט אַראָפּ די ברעמען
ווי די זון אין אָונט.

ער נעמט זי פאַר די צעפּ אָן
און שמעקט פון לייב איר אַפּיום.
— אַי, דו ליבער דעמאָן,
און לאַזט שוין מער ניט אַפּ אים.

די וועלט איז פריש ווי אַאיר.
דער קוסט שפילט פילהאַרמאָניק.
די ליבע פלאַמט ווי פייער
און שמעלצט זיך אויס אין האָניק.

פרויען

פרויען, שיינע און רייפע,
באלאָדן מיט דער לאַסט פון ליבע,
איך האָב אייך געזען אין ליכטיקע געפאַרן:
עס האָט יעדער גליד גערעגט מיט עקזאָטישע באַגערן,
מיט די אויגן געמאָלן טרוימען און געבעטן
פאַר זיך און האַפּערדיקע גאַרן —
געהיים געפאַרט זיך מיט אַרימע פּאַעסן,
אין פאַרנעפּלמע אַלייען פון בולוואַרן
האַט איר ליידנשאַפטלעך שטיל און פרום גערעדט
מיט זשעסט און מעטאָפּאָרן . . .
און פאַר באַמאָנונג איז דאָס האַרץ צעזעצט געוואָרן.
א פרויען, אַלע לאַסטן זיינען שווערע
גאַר לאַסט פון ליבע איז אויך נישט גרינג.
ווען ציינער ווערן שאַרפּער פון דעם שכל . . .
און בלוט פּרעגלט צניעות .
מיט וויפּיל פּראַכטן האָניק און פאַנפאַרן
גיט אויף פאַר אייך צום ערשטן מאָל
דאָס פאַרביק ליד פון שיינעם לעסטערער . . .
דערנאָך, און שפּעט — גאַט'ס טרייסטפולער רחמנות
צום שוין פון ווייטערן נסיון,
ביז די פּאות גרויען
אין לעצטן פּלייט-פּייף פון האַרבסט.

דער טויט פון סיינט בערנארד

(באלאדע וועגן א הונט)

סיינט בערנארד איז געלעבן אין גראָז מיטן עק אונטער זיך.
איין אויג פארקלעפט מיט געלם, די צווייטע—א גרינער פייערשפאלט.
וואָס ער זעט איז ניט ניי, נאָר פאַרוואָס איז די יולי-זון קאלט?
די וועלט אזוי קליין: די בודע — א פינטל, דער בוים — א שמריך.

אלט איז זיין ריזיקער קאפ, די בראַנזענע מאַרדע ליגט
פאַרשטעקט אין די פיס, די אויערן הענגען ווי שמאַטעס אין ווינט,
די צונג קריכט פון מויל, א דינינקער שנירל רינט,
און זעגט מיטן האַלדז ווי אַ ביין וואָלט אין גאַרגל געשמוקט.

וואו זיינען זיי איצט, די אלע וואָס ער האָט באַמאַנט
און זאָט געמאַכט מיט ספּערס פון דעם פיינסטן מין?
איצט, ווען ער איז הילפלאָז קעגן מינדסטן זשוק און בין,
וואָלט עמיצער געקומען אים אַ גלעט טאָן מיט אַ האַנט.

וואָלט כאַטש אַ שטיין געפאַלן פון דעם רויםן דאָך
מיט אַ שמעטערקלאַפּ — עס דערמאַנט זיך אים:
אַ שנייבאַרג אין די אַלפן. אַ פאַל, אַ שניידנדיקע שטים
און אַ באַקאַנטער רונדער פרויען-קערפער איז געלעגן פלאַך.

עס האָט ניט געהאַלפן די ספירט-פאַס אויף זיין קאַרק,
דאָס לעקן אויף די באַקן: עפן, טרינק.
דאָס בלוט האָט אים פאַרווירט, נאָר ער האָט דרייסט און פלינק
אַראַפּגעשלעפט זיין טוימע האַרנטע פון באַרג.

דערנאך — באַס טויטן-מאַרש, ער — באַס זייט פון קאַטאַפּאַלק, העכער פון דער פלייט און פויק האַט מען זיין יאַמערן געהערט. אַ מאַדנע זאַך דער טויט: אַ שמילע גרוב, בויגיקע ווערים אין דער ערד. אַ, ווי לאַנג דאָס איז, יאַרן פליען ווי ענטלעך פון אַ זאַלפּ.

פּערצן יאַר, אַ לאַנגער וועג ווי אויף אַ שווינדלבריק, געטונקלט און געליכטיקט, ווי אַ כאַמעלאָן. וואו איז ער ניט געווען? וואָס האַט ער ניט געטאַן? געדינט מיט „אויג“ אַ בלינדן פּריסט, געשפרונגען אין אַ צירק.

יוגנטיאַרן, אַ היימלאַנד ווייטע, עס געדענקט זיך נאָך די יאַנד-לייט מיט די ביקסן, דער עכאַ פון אַ שאַס. אַט דאַכט אים ווי ער שוועבט אין גרינס מיט אַ צאַפּלדיקן האַז, כאַטש רירלאָז ליגט ער ווי אַ שטיין אין מאַך.

גיי דערצייל ווי אַפּט, אַמאַל אין מיטן נאַכט האַט ער געהערט אַ טרינקענדיקנס געוואַלד, און ער — אַ שפרונג אין טייך, ווי אַ בליץ אין וואַלד, און אַט איז ער צוריק: אַ שמאַרך האַט אַן עופּהלע געבראַכט.

פאַר זיג און פּרעמדן גליק געצאַלט מיט טויט-געפאַר. ווער קאַן אים איצט? נאָר אין די אַנאַלן פון „פּאַליס גאַזעט“ לעבט נאָך די שריפט וואָס אונטער זיין פאַרטרעט: „יאַקאַב סיינט בערנאַרד — דער העלדן-עקזעמפּליאַר“.

ווי קליין דער לוי, אפט געהונגערט און געדארשט.
דאס לעבן איז א רויטער ביין מיט ווייסע חזיר-שמאלין.
פארוואס אבער ווערנט אים איצט דער קאלנער אויפן האלדז?
צי וועט ער קענען שלינגען כאטש א רעדל לעבער-ווארשט?

א ווינטל בלאזט. בלעטער לאכן, פאטשן זיך מיט גאלד.
א פיצל פייגל אין דער הויך צעגיסט זיך אין א ליד.
יאקאב הערט — איז וואס? אים ארט שוין קיין זאך ניט.
וואלט ער נאר געקאנט — ער וואלט און וואלט.

די זון פארגייט. א רויטקייט פארגיסט זיין דולן קאפ,
פליגן שטראמען, רייסן דורך זיין סאמעט, קריכן אים אין מויל.
וואס שמעקט דאס ארום אים אזוי הארב און פויל
ווי אלטע פיש-וויך אין א ברודנעם טאפ.

ער הערט א פייף. א לעצטער קיצל פון אזארט.
ער וואלט א שפרונג געטאן צום רוף פון גומן ווירט,
ער אנט, מ'גייט, ס'האט אים עמיצער בארירט.
נאר שמיל און רואיק איז געלעגן סיינט בערנארד.

עלעגיע נאך א בוים

אכצן יאר איז ער געשמאנען ביי מיין פענצטער
און מיטן נייגער פון א הונטס נאָז
געפארשט מיט די שאַטנדיקע בלעטער אויף די ווענט:
וואָס טוט זיך אין שטוב?
זיך איינגעהערט צום קרעכץ פון שטול, צום קרייץ פון פען:
עפעס ניים אויפן שרייבטיש?
מיר דאָכט ער האָט מיטגענאָפּט
פון אַ פרישן גראַס, פון אַ גוט געבויטן פּערז.
און אַמאָל, אין שפעט נאַכט, אַנגעקלאַפּט אין שויב:
גיי שלאָפן, יאָלד,
ס'זועט סיי ווי גאַרנישט ניט אַרויסקומען פון דעם.

צו שטוינען פון וואַנען ער האָט אַנגעהויבן,
פון אונטער אייזערנע גראַמעס ביי אַ קעלערטרעפּ
האַט ער זיך באַוויזן — אַ ריטל מיט אַ קווייט אויפן קאַפּ,
הכנעהדיק געציטערט אויפן ווינט,
ווי ער וואַלט געפרעגט ביי דער וועלט:
מע מעג? —

קיינמאָל ניט געוואַקסן אין דער הויך,
גאַר אין דער גרעב, קאָפּיער, אַ קריפל פון געבורט,
יעדן יאר אַ נייעם בויג, אַ נייעם הויקער.
מער צווייגן — מער מאַנסטער,
אַקטאַפּוסדיק געבויגן, און געבראַכן אַרום זיך
שטאַל, שטיין און קאַנקריט.
ביו ער האָט מיך דערזען אין פענצטער.
מיר האָט ער זיין לעבן פאַרטרויט.

פון אייזן אז ער האט איבערגעלעבט
אזוי פיל מאלפיש-פלינקע קינדער-קלעטערער,
אזוי פיל האקנס צו הענגען גרעט,
אזוי פיל אָנגעשניצטע נעמען, דאָמעס און „הערצעלעך“—
אלבאָמען פון יונגע אומשולדיקע ליבשאַפטן.
איצט, ווען איך קוק אויף זיין ווייסן איבערבראַך
מיט דעם זאַפרען-געלן רעדל אין דער מיט
קען איך ניט דערמאָנען זיך ווען ער האָט געבליט.

כ'האָב אים געזען אין יאָוש,
ווען בלאָער אַוונט-סאַמעט פלעגט אונדז ביידן באַפאַלן
מיט מעלאַנכאָליע.
אין ווייסע סומנע נעכט האָב איך געהערט זיין קרעכצן אין
פראַסט:
„שלעכט, נאַענטער, בימער איז מיר.“

כ'האָב אים געזען אין פרייד,
ווען אַפּריל פלעגט אים באַשפּריצן מיט אַ ביסל לעבעכיקן,
באַהויבן מיט דימענט-ליכטיקער וואַרעמקייט;
אז כ'האָב געעפנט דאָס פענצטער
האַט ער זיך מיט אַ פּיף אין שטוב אַריינגעריסן
מיט בינמלעך בעז — זיסקייט פון זיין האַרצזאַפט:
„אַלץ פאַר דיר, מער האָב איך קיינעם ניט.“
כ'האָב אפילו ניט געוואוסט זיין אַפּאַקאַליפּטישן נאַמען,
פון וועלכן יאָדער ער שטאַמט.
פון וועלכן גיהנום, פון וועלכן אַאָזים?

אכצן יאָר, באַרעכן נאָר,
ניט ער אליין — אָן אויסגעשנימענער טייל פון מיר
מיט איין דונערזאָלפּ — גול.

כ'האַב היינט דעם זייגער ניט אָנגעדרייט,
צוויי מאַלצייטן פאַרפעלט
און די ליולקע ניט אַרויסגעלאָזט פון מויל.

ק א פ ר י ז

כ'וועל אנטאן אן אנטאג א נייעם,
פארקאמען די ווילדע טשוּפּרינע,
(ווען איך האב נאך בא וועמען צו לייען
א שטאַק, און אין לאץ א גארדיניע)
און ארויסגיין באַטראַכטן א לאַנדשאַפּט א שיינע,
ווי אַמאָל פּלעגט א היינע,
צי וואַרטסוואָרד, צי מילטאָן;
א, ווי עס ווילט זיך א שפּיל טאָן
מיט אַדעס, מיט ברייטע נאַטור-פּאַנאָראַמעס!
זאָל מען ניט זאָגן: א דיכטער פון דלות,
אָן שטיינער וואָס פינקלען, אָן טויבן
וואָס טירקלען; אָן בלומען מאַיאָווע,
כאַטש איין גאַט ווייס דעם אמת,
אָן איך מאָל זיי פון ווינטער שויבן,
אָן דער יאָדער פון דיכטונג ליגט אין מחשבת.

סאנעט

די רייפע צארטע רויו מאַנט אויך אַ טראַפּן בלוט
פון גראַבער האַנט וואָס רירט נאָר אַן איר צווייג,
ווייסט ניט פון הכנעה און פון איינרייד — שווייג,
ווען פליקער פּוצט מאַרד מיט שיינעם אַטימוד.

אויג פאַר אויג, און ווי דעם וואָס איז פייג
צו שטיין אין רעכטער צייט אַנמקעגן שונא'ס רומ,
ביז אומבאַזיגבאַר ווערט דער רשע און רעכט ווערט וואָס
ער טומ.
און דו אַליין — אַ שרייפעלע אין מערדערס מאַרד-געצייג.

צייט איז גאַט-רייך, נאָר זי גיט ניט פיל
דעם וואָס קוקט אויף פאַלקס-יסורים ווי אויף אַ קינדער-שפּיל;
נאָר אַרויסצורייסן די עלאַקוועטנע צונג
ביים דעמאַגאָג, וואָס שטיקט אין פאַלק דעם לעצטן
לעבנס-פּונק.
עס קעמפט פאַרשיידן: דער הדיוט און דער ביבליאָפּיל,
דער אַקס מיט זיינע הערנער, דער חכם מיט אַ וואונק.

אן אקס אין שניי

אן אקס איז ארויס פון זיין נאכטיקער שטאל
אין דער ווייסער, ליכטיקער וועלט.
ער וועט גיין וואו ער וויל. ער איז פריי.
אז די מיר האט זיך פארמאכט מיט א סקריפ
האט ער א ציטער געטאן מיט אן אויער:
צי איז עמיצער דא וואס זאל שטערן זיין גאנג?
ניטא, דארף מען גיין.
אפשר א לויף טאן?

ער וועט גיין צו דער קו, וואס האט נעכטן גערופן.
סארא שטים — מיט א הארצשטאך
און נאך עפעס: געשמאקער פון ווארעמען קלייען.
ער געדענקט. אזוי דארף עס זיין.
שניי פאלט אויף דער ווייכער, שנייאיקער ערד.
קוילן שניי, קופעס שניי, כוואליעס.
א זיסע פרייד נעמט דורך זיין מענלעכן אינעווייניק.
א רעווע אין דער לופט, ווי א דונער.
אן עכא צעטראגט זיין קול אין דער ראז-בלייכער ווייט.
צי הערט זי אים?
ווארט, ס'וועט זיין ניט אומזיסט.

שניי פאלט מאנאטאן און אומהיימלעך שטיל.
שניי אויף שניי, אן סוף, אן אויפהער,
און קיצלט די לימקעס
ווי אמאל — די ברייטע מאמעשע צונג
אויף זיין דין האריקער פעל נאך.

איצט וואקסט שוין דער שניי פון אונטן ארויף צו.
ווייסע בערג באשווערן די טריט.
א שמיץ מיטן עק.
א שטאמפ מיט די מעכטיקע פיס.
יעדער פוס אין א באזונדערער גרוב.
א מאדנע זאך.
ער דערקענט ניט דעם שליאך.
עס איז גארנישט נימא.
ניט ערד, ניט הימל, ניט שטאל.
נאר שניי און נעפל.
נידעריק הענגט א קליינע, געלע לבנה.
דער שניי וועט זי ארונטעררייסן,
זי וועט פאלן אויף זיין קאפ
ווייך ווי א הויפן היי.
שניי פאלט גראב און גיך.
ער שמייסט מיטן עק אין דעם שניי—דער גארניט.
ער איז גרייט מיט די הערנער,
ער וועט שטעקן דעם שונא — וואו איז ער?
ער טרייסלט דעם קאפ — ביז ווייטיק.
עס קלינגט ניט אפילו דער גלאק אויפן האלדז.

א געשמידטער אין וויכט און ווייס
שטייט ער אנטקעגן דער אלמאכט.
ניט א ריר.
ניט פארויס, ניט צוריק,

שניי פארדעקט שוין זיין הייסן, שווייסיקן רוקן.
באטאפט שוין די גריווע.
די אויגן שיסן צארן, אנגסט און מורא,
די נאז שמעלצט לעכער אין שניי.
א לעצטער גרויליקער רעווע:
מע — ע — ע — א — ו — ו !
ער איז שוין אין גאנצן פארדעקט.
בלויז די אויערן שמעקן
ווי צוויי פארגליווערטע טויכן.

מעלאנבאליע אין א זונטיק אונט

מעלאנכאליע אין א זונטיק-אונט

כ'האב אזויפיל געאנגסט אין מיין לעבן
פון מיין ראסאון איך-אומגליק, איד-אומגליק,
אז איך מאג זיך פארגינען צו לאכן
פון מיין „קאנגעניאלן“ שכן,
דעם חצי ידען,
וואס וויל מיך איבערמאכן
מיט זאראסטרישער ליטרא - תורה.

קומט ער אריין מיט דעם ספר'ל „יאגיל“,
איז אויף אים גארניט צו דערקענען .
לאנגזאם הויכט עס אן אין אים ברענען
און קלאפן נשמה - טרעוואגע, —
ווייס איך שוין: א גרוב איז אויסגעגראבן
פאר מיין מימאזע-צארטן זונטיק אונט.

קודם — דער מוילגערוד — ערשמע קאנאנאדע . . .
(קרבן האט די שוואכסטע דעה)
דערנאך די נודנע ווערטער - אדעמעע:
„מ'דארף אין אט דעם ביכעלע אריינקוקן
מיט א ריין הארץ און וואונדער-זוכנדיקע אויגן,
ווי אונדזערע באבעס אין צאינה וראינה,
וועסטו אויף אן אמת'ן באנעמען

וואָס איז גאָט און וואָס איז מענטש,
וואָס איז ברודער - זון און שוועסטער - לבנה.
איי דאָס ביכעלע, דאָס ביכעלע."

זעט ער אז איך שווייג ווי איינער ערב - נאָם,
ווערט ער אויך פערלעמינאר אַנטשווייגן
ווי אַ פאַרהאַקטער ביקסנשאַם,
אַבער אַ היץ זעצט פון אים — כדבעי .

— איך וואָלט, זאָג איך, געוואָלט אייך פּרעגן,
שכן ליבער, האָט נישט קיין פאַריבל .
וואו איז די ראיה, מאָג איך וויסן?
נאָך פּראַנציס פון אַסיסין,
דער קאַראַן און די ביבל —
שלאַגט מען אידן?
און אז מ'עט ליענען דעם „יאָגי"
וועט ציבל שמעקן ווי אַרכידן?
בלאַנד באַהאַריקט וועלן ווערן פליכעוואַטע?
טיגער און היענע וועלן נערן זיך מיט וואַטע?

רוקט ער אָפּ דעם טיי,
פאַרשפּיליעט די מונאַרקע
און לאַזט זיך גיין.
ער האָט, זאָגט ער, מיט מיר ניט וואָס צו ריידן .

געשעפט איז געשעפט

א קו זוכט דעם אָקס, אַ קאַץ — דעם קאַטער.
ווען עראָס מאַנט קאַן אויך אַ מאַנאַך מיט דער ביבל ניט שלאָפן.
איז רעכט כאַטש אַ זונה בשתיקה און — פטור.
טאָ גיי און געפין זי, די גאָס איז אָפן.

גרינג דאָס צו זאָגן, עס קען נאָך אים גריילעך
אַ פינצטערע אומצוכט קומען אַנטקעגן,
נאָר וואָס איז דער חלוק — זיין אייגענער ליילעך
ווייזט אויפן בעט — אַ שוויין איז געלעגן . . .

מאַכטיקער יעזוס, גיב מיר דיין ברכה.
שמרויכל מיין טראַט, זע וואו איך האַלט שוין.
פרעפלענדיק גרייכט ער דעם „עמק הבכה“ —
(דער צלם, דער צלם איז ניט אויפן האַלדז שוין).

כאַס פלאַקער פון נעאַן, אים דאַכט, ער דערקענט זי
נאָך איידער זי האַט זיך אַנטפלעקט פאַר זיין ראיה,
ווי נעכטן אין חלום אין יעדער דימענזיע . . .
מאַדאָנע ברוגעמע ווי סאַנטאַ מאַריאַ.

פון נאנט שטודירט ער, סארטירט זי אין טיפן:
צי איז זי ניט איינע פון יענע מארוויכער?
ווי א רויטער בליץ — איר רוזש אויף די ליפן
פלאמט אים אין פנים. איצט איז ער זיכער.

ס'איז דאך זי, וואס קומט אין זיין קירך אינקאגניטא
פארהילט אין א לאנגער שווארצער מאנטילע.
עס טוט אים א ביס אזוי ווי א פימאן —
ווער וואלט געגלויבט אז זי כליפעט אין תפילה.

די פעדער פון היטעלע רייסט זיך אין פלאטער,
די אונטזון שיסט איר לעצטן ברען:
— פארדאן, מיין הער, איר גייט אין טעאטער?
און ענדיקט וואלנאר: „מיין פרייז איז צען“.

א סינאריטא, דערקענט איר ניט אייער
אייגענעם ארימען פריסט פון מילוואקי?
א דריי מיטן קנאפל, א שפיי ווי מיט פייער:
— מנוול, אומזיסט? ניט דא טייל איך צדקה.

באלאדע פון פיר

כ'האָב געזען אַ הונ האַט אַ וואַרים געפיקט,
און גלייך האַט אַ מאַפּס זי צעריסן.
האָב איך אים מיט אַ שטיין דעם קאַפּ געפלעט
צו רייניקן מיין געוויסן . . .

פאַר גאַט וועלן מיר שטיין אַמאַל זאַלבאַפערט
אין מאַנען אַ משפּט אַ שמרענגען:
— איינעם פון אונדז קלייב אויס און באלוין,
די שולדיקע דריי זאַלסטו הענגען.

וועט ער בייסן די נעגל, קייען די באַרד
און וואַרפן מיטלייד-בליקן:
— „ריין ווי גאַלד זיינט איר אַלע פיר,
קינדער מיינע, צדיקים.“

מירן ניט גלויבן אַ וואַרט וואָס ער רעדט
און וואַרטן, וואַרטן — און גאַפן,
ביז ער וועט צוגעבן: — וואַלט איך בעסער געוועסט
געליימט ווערן איידער איך האָב אייך באַשאַפן.

צו איינעם מיט א רויטער נאז

וועסט קיינמאל ניט קענען פארוויגן
אין הארצן דיין אומגליק אין ספירט,
וועסט נאך שארפער דערשפירן דעם ליגן
ווי ער וואלט דיך ביים אַרעם געפירט —

אויף א וועג ווי מיט פריסעק באשאַטן
(ניט ווי דאָס מאַלערל מאַלט . . .)
אויף דעם וועג האָט דער נביא געטראָטן,
אויך ער האָט דעם גאַנג ניט געוואַלט.

נאָר אים האָט געטריבן דער היפּוך . . .
נאָר אַן אַנדער, אַן אַנדער מין קיין —
און שרייענדיק, וויינענדיק נעבעך
איז ער קוים אין דער ביבל אַריין.

אַבער דו, מיט דיין האַזענעם אויסזען,
אויפן פנים די אַפענע קרענק;
קענסט דאָך אפילו ניט פּוּזן
ווען מ'וואַרפט דיך אַרויס פון אַ שענק.

דער קראַט קען זיך שיצן אין גריבער,
קאַבילע פאַרקלייבט זיך אין שטאַל,
און דו, וואָס בלייבט דיד דען איבער
פון דער גאַנצער וואַקכאַנאַל?

א רינשטאָק — פאַרקעמענע זאַלן
אין בלענד פון טויזנט כימערעס,
טאַאִים אין זיבן וואַזאַלן —
דערנאָך — יאַמער צום אמת.

טאָ טרינק ביז דער קאַפּ וועט זיך דרייען
ווי אַ הונט אַרום אייגענעם עק.
זאַלן די סדומער זיך פרייען,
נאָר זע, קיין רחמנות ניט וועק.

ניט וועק, אַ, שוואַכער בן אדם,
המון האָט אַ „נאַבעלן שם“;
ער וועט קלייבן פון יעדן פאַדים
פאַר אַ שטריק דיך צו הענגען אויף דעם.

וועסט קיינעם ניט פעלן און קיינער
וועט בענקען נאָך דיר, נאָר עס וועט
שטענדיק דערמאָנען דיך איינער —
איך, הערמיט — פאַעט.

צו א מיידל

וויין ניט, מיידל, מ'טאר ניט וויינען,
ס'ווערן פון דעם די אויגן קאליע.
דיין ליבסטער וועט קומען אהיים פון איטאליע
מיט גרויסע מעדאלן,
מיט טראָלדן, קרייצן און שטרייפן,
ווי דער האַרבסט — ווען בלעמער פאלן
און ווינטן פייפן . . .

וויין ניט, מיידל, מ'טאר ניט וויינען.
צוזאָ ווי דו דארף שמענדיק מיינען
אַז אפילו דער טויט איז פון קנאַפער באַדייטונג;
דיין ליבסטער וועט קומען — אַט שטייט אין צייטונג
אַז ער איז נעכטן אַרויף אויפן שיף שוין,
אַז מ'גרייט מיט פאַראַדן צו ערן
דיין ליבסטן, דיין חתן — דעם שמשון.
טאָ וויין ניט, מיידל, שאַין די טרערן.
דיין ליבסטער וועט בריינגען אַ סך מאַווענירן,
סעקרעטן פון אונטער פאַרשלאָסענע מירן,
אַזוינס וואָס מ'קען ניט אין וואַלוואַרטס קויפן;
אַ חלף פון וואַרשא, אַ גאַז-טיוב פון דאַכאַו.
און ווייסע שטיקער פון מענטשן-פעמס זייפן.
ער וועט ריידן, דערציילן און זיך אפשר צעלאַכן
פון זיך, פון דיר, פון גורל פון מענטשן
און אפילו פון חכם באַרימטן וואָס רעדט שוין.

נאר ווען ער וועט אויסטאָן די שייך און דעם מאַנטל
און דעם שמייכל פון פנים — ריסן אויף פאַרמעט,
פאַרקוק זיך ערגעץ, מאַך זיך דיך אַרט ניט
די גומענע פוס, דער ניקלענער האַנט-הוק,
וואָס פינקלט ווי די זון אין אַמלאַנטיק.
זאַל זיך דיר דאַכטן דו זיצט אין טעאַטער
(אויך איך האָב דאַרטן נעכט גע'פטר'ט)
פאַר אַ מיזערע - סצענע געשפילט פון באַיערן,
אַרויס — און פאַרגעסן. (וואויל דעם פאַרגעסער)
טאָ וויין ניט, מיידל, שאַין די טרערן,
ס'איז בעסער, ס'איז בעסער.

א תפלה פון אן אויפגערעגטן

פאריכט די וועלט, גאט.
לאז צו רו דעם טכויר, די שלאנג און דעם האַטמענטאט,
עכט זיינען זיי געדולדיק און צארט,
און שיין איז די ערד, דער הימל איבער אונדו,
נאָר קאַליע און אומריין אזוי ווי אַ פאַרד
איז דער ראַציאָ-מענטש מיט אַרישן מאַרד.
פאַריכט אים, גאט, פאַריכט.
ווייזט אַ זשעסט כאַטש פון דיין געטערפליכט,
אַז דו ביסט ניט קיין אויסגעשניצטע טשומשעלע פון האַלין
פון איינעם וואָס קען פאַרבן אויך און רעט אַביסל שטאַלץ,
נאָר מיט דער צייט — אַ בערגל מיסט
בלייבט פון בילד און פון אַרטיסט;
ווייז, אַז דו ביזט דאָ,
ווי אונדזער בראַך און שאַנד איז דאָ,
ווי אונדזער מיליאָנענדיקער בר-מינן
איז דאָ — ברייט צעשפרייט. דערבאַרימען
זאַלסטו זיך אויף די וואָס לעבן נאָך
און וואַרטן אויף אַ יום הדין —

וואָש כאַטש אויס מיט הייסן טערפענטין
די סופער - פליי אין פאַטערלאַנד
פון באַך און קאַנט.

צו א מיסיאנער וואס ליידט פון חרטה

איך מאָן ניט קיין צינדז פאַר זינד פון דער יוגנט,
בין אליין דאָרט אַביסל אַ זינדיק פאַרלאַקטער,
נאָר — ס'וואָלט גלייכער געווען ווען דו וואָלסט פאַרמאָגט נאָר
אַ טראַפּן עניוות — און וואָלסט זיך באַנוגנט.

און אויפהערן קלינגען אין גלאַקן באַסאָווע,
סיי-ווי איז ניט ווייט שוין דער סוף פון דעם ראַנגל.
עס זועט שוין ניט קומען פון דעם עוואַנגל
און ניט פון דעם תלמוד דער נס פון דעם נביא.

אומזיסט נאָר ווייקן די פעדער אין מינמער
און שרייבן קרעדאָס אויף לייטס געלעכטער,
ווי יענער אַרימער גאַרמזן-זועכטער
וואָס היט די עטלעכע נאַקעטע ריטלעך אין ווינטער.

זאָל ווער עס וויל שעצן די ווערט פון דיין אויפטו, —
נאָר צו וואָס די פאַנפאַרן און שרייען פון דעכער?
אַן עפעמער פליט. אַן אַדלער פליט העכער.
ס'האַט יעדער זיין אַרט, זיין גורל און עובדא.

צו זיין וואָס מ'איז אליין איז שוין גבורה,
פלעגט זאָגן מיין פעמער, דער מדרש-קענער:
זיי לינגער, נאָר טריל ניט מיט פויגל-מענער,
זיי איוב, נאָר קרעכץ ניט ווי אַ באַנדורע.

איך זע דיך אַמאָל ווי אַ דימענט אין בלאַטע . . .
אַט שמעקסטו אין צלם, אַט קלעפסטו אין שמריימל;
דערוואַרט ניט פון מיר, אַז איך זאָל זיך דריי מאָל
קניען פאַר דיר, ווען דו רעדסט פון חרטה.

חרטה, וואָס איז דאָס? כ'זויל וויסן גענויער:
האַרצוואונד, דערהויבונג, צי מיסט אויף אַ סמעטניק?
אַ לידל באַשמירט מיט גאַסן - פאַמעטיק
וואָס האָט ניט קיין פרייד און האָט ניט קיין טרויער.

וואַלסט באַטש ניט געפלייסט זיך צו קלינגען הויכטאַניק.
כ'האַב פיינט אין תפילה דעם ריטם פון דונער.
כ'האַב פיינט ווען מ'שווערט זיך מיט טיפער אמונה,
וואָס איז גאַט - ריין, ווי אַ קאַברע פון האַניק.

אַ טרייבער מיך ניט מיט אַ טומפן מעסער
און הענג ניט אויף מיר דיין פאַרווערטערטע תשובה.
גיי אַריין צו לינל לאַנג, ער האָט גוטע „משאַפסוואי“,
פאַרטרינק מיט קאַניאַק, וועסטו פילן בעסער.

און לאַמיר געמאַך, כ'בין טויב ווי די וואַנט איז
פאַר די „פקחות“ פון דיינע איראַניעס.—
ניט שלעכט ווען מ'האַט טאַלאַנט און מ'קאַן עס,
גאַר ביסט ניט קיין היינע און ניט קיין סערוואַנטעס.

באלאדע וועגן א געפונענעם אנטיק

צו יענעם האלב-דולן, גאט-פארשיכורטן אהאב,*
 וואס האט זיך מיט א ווילדן פלאטנשטאב
 געיאגט נאך „מאבי דיק“, בין איך
 געגליכן מיט מיין להוט זיין און יאגן זיך
 נאך שיינקייט און פאטאס פון א ווארט,
 אמאל גאר אויף אן אומגעריכטן ארט.
 פארצייכן איך א קוריאזן פאל:
 אויף א מיסמבארג אין א קראם — א ביכערשטאל
 האב איך געפונען א זעלטן געפינס —
 פון א ווייטן יארהונדערט — א ביכעלע, א דינס
 פון א נאמענלאזן אויטאָר א מאנאך,
 וואס האט געהיים געשריבן אין יאמבן און טראכיען
 אפאטעאזן צום תלמוד און תנ"ך.
 נאָר—געכאפט אין צייט—מ'זאל זיך ניט דערוויסן
 און עס זאל אים אפגיין גלאט,
 האט ער אלדאס געשריבענע צעריסן
 און אַנגעהויבן גאר א נייע בלאט . . .
 צום וואוילגעפעל פאר פרעמדגעשמאק, און דווקא ניט
 ווי עס פאסט פאר מאנאסטירישן הערמיט,
 נאר פאלש, פאלש, געפעלשט פאר דרייען
 מיט א הארץ פון א הכל און פען פון א קין.
 ס'האט נאך צוגעשפילט דער ווירטואז אין אים:
 א שטאלצער לייב איז איצט דער האז אין אים.

* אהאב — פון הערמאן מעלווילס בוך „מאבי דיק“.

ס'האט אים אָפגעגליקט, געוואָרן מיט דער צייט
באָליבט ביי די דיסטויניגירטע לייט.
נאָר ווען עלטער האָט אים אָנגעהויבן סמ'ען
מיט וויטריאל פון עבר, ווי אויף אַ קאַברע-לשון:
אָן אַלט, אַלטע וויגליד פון דער מאַמען,
עכאַס פון קדושים, וואָס נימאַ שוין,
טאַג און נאַכט ווי אָן אַל אין אויער,
האַט ער איינמאַל מיט געצאַמטן טרויער
געכאַפט זיך פאַרן האַרץ, ווי ס'וואַלט געפעלט אים אַמעס
(אַזוי דערציילט דאָס ביכל, נאָר מיט גרינמלעכערע פרטים).
אַ רים געטאַן דעם צלם, פאַרוואָרפן מיט אַ שפיי אים
און אויסגעשריען: רחם, אדני, מן השמים!

צי האָט מען אים געקעפט, צי האָט מען אים געהאַנגען?
צי האָט ער כאַטש געלאָזן אַ נאַמען?
דאָס לעצטע בלעטל פעלט, איך בין ניט דערגאַנגען,
און מער דערציילט ניט דער דברי הימים.

ש נ א ה

נישט בלינד געווען דער יונג, וואָס מיט דעם קלינגענדיקן נאָמען,
ווען ער האָט מיך ביים סאַמע נאָז געמיידט,
און איבער וואָס? אַ וואָרט מיינס, אַמאַל, וואָס ער האָט שלעכט צעקייט
און זיך אָנגעשטאַפט מיט קנאה-שנאה-זאַמען,
שוין זיבן יאָר און נאָך ניט אויסגעשפּייט.
ווי קאָן מען דאָס, ווי קאָן מען?

און איר, יאָלד, בין גרייט געווען מיט ציטער אין די פינגער
אויסשטרעקן די הענט: שלום, חבר ליבער:
ווי וואויל דיר פאַסט דאָס פּומערל פון ביבער,
ווי פרייט מיך, וואָס דיר לעבט זיך איצטער גרינגער,
און ניט אַ וואָרט פון ביטערניש, וואָס שוין לאַנג פאַריבער.
פּכע — רכילות פון בייזע לויזע צינגער.

נאָר האַרטער פון דעם טייוול איז דאָס האַרץ פון האַסער,
ווי שנעל דאָס בייט קלימאַטן און קאַלירן.
אַט האָט ער געשמייכלט וואַרעם, און שוין, דאָס שמייכעלע
נעמט פּרירן,
די נאָז ווערט שאַרף און לאַנג, די ליפּן — בלאַסער,

אויס, איך ריר זיך ניט, איך קאן זיך שוין ניט רירן,
ווי א פארזאנקערטער אין וואסער.

שנאה, ווי בלינד דו ביסט אויף אלע דיינע אויגן,
ווי קורץ איז דיין זכרון!
געדענקסט נאר דעם נול-ווערט פון בלאַנדע יוגנט-יאָרן.
ארום דיר געשוינט זיין און דיין מי צו שפּאַרן
דאַרף מען שמשונם גבורה און נמרודס פייל-און-בויגן,
אויב מען וויל (און מען מוז דאָך) מיט דיר ווייטער פאַרן.

צו א פשטן ...

וואָס זוכסטו מיראַזשן אין כלויע פאַרנאַכטן,
אַז דאָס שענסטע איז פאַרט אויפן עולם התחתון .
וואָס רייסטו זיך אַהין אין די הויכן,
אַז דו קאַנסט אפילו צו זיך ניט גרייכן ?
פאַרוואָס זאַל אַזאַ ווי דו פאַרשעמען
זיין אייגענעם ווערט מיט נאַכקרימען יענעם
וואָס זינגט סערענאַדעס צו מדבר כימערן,
(ווייל זוכה איז ער און קאַן זיך פאַרגינגען
צו פאַרלירן זיך און זיך ווידער געפינגען...)
אַבער דו, פשטן, דערמאַנען דיר וויל איך:
שוין צייט זאַלסט קאַנען
די אלטע רגילותן דיינע אַ בייט מאַן
און דערזען זיך —
אפילו ווען ס'וויילט זיך אין שפיגל אַ שפייט מאַן .

צו א לאנדסמאן פון נינוה

אלטע פערזן פארשימלט אין שופלאך
האָבן מיר אין האַנט געטאָן אַ ביים
און האָבן מיר דערמאָנט אַן אלטן עפיוֹד
פון ביטערניש, וואָס איז געוואָרן זינס.

ניט צלץ וואָס איינער וויל, איז וואָס ער וואָלט געקענט,
מו אַ פליק אַ רויז און שטעך ניט אַפּ די פינגער;
און אַז דער אַדלער שוועבט אין בלויען פירמאַמענט,
ווילסטו פליען העכער נאָך און גרינגער?

צו פליען הויך איז גוט, נאָר דאָס פאַלן — לויערט,
און ניט אויף יעדן אביון וואָרט דער „מאַשפות ירים“.
וויי איז דעם וואָס פאַלט אַראָפּ און ווערט ווי איינגעמויערט
אין אַפּפאַל, און איז ביים לעבן וואָרים.

האַסט ניט געפאַלגט די וואָרנונג פון אונדזער אַלטן רבי'ן,
אַ, ווי לאַנג דאָס איז, קען זיין דו האַסט פאַרגעסן
זיין זאַג: „טויזנט מוזן זיין דאָ אין לעבן“
דער גרעסטער מוז איז ריינע הענט און ערלעך ברייט צו עסן.“

ריינע הענט און ערלעכקייט — דו ווייסט גענוי דעם פּשט.
צי מאַטערט זיך ניט אויך דער גנב און דער נואף,
וואָס שלינגט מוידנרייך ווי קינדער — שאַקאַלאַד,
און זיגט . . . ווי דער העלד ביי לעאַניד אַנדרעיִעוו.

ביסט יונג און האַפּערדיק, באַשטימסט: מע מוז זיך מיען.
דיין רייכער צונג-באַנאַזש איז נאָך ניט אויסגעליידיקט;
ווייסט צו וועמען שמייכלען, פאַר דעם און דעם זיך קניען,
וואָס ווייסן זיי, די דולע לייט, מיט וואָס מ'ווערט פאַראייביקט.

אזוי פיל טינט איז דא און גאלדנבלאנקע פענעם,
וואלסטו אפשר דיין טאלאנט א פרוואו געמאן אין פערזן?
א דריי דעם קאריק: נו — געוויס, איך קען עס,
לידער, עסעיען, פארטיפטע און פערוועזיע.

און אט — דיין פראזע בלאנקט אויף ווייסן דרוקפאפיר,
וואו נאך א זשורנאל — דיין נאמען אויף דער הילע,
און יעדער שניפסנהענדלער טומלט וועגן דיר,
עס האבן זיך באוויזן נאכמאכער אפילו.

ווי האט דיך רום געלאקט: כבוד, כבוד.
ביסט גרייט געווען צו געבן (וואס דו רופסט אן) א קרבן,
דיין נאמען זאל קלינגען ווי האמער אדער אוויד.
ווען דו וואלסט נאך געוואוסט מיט וואס דאס ווערט דערווארבן.

די וועלט — א הורנהויז, און דו — א בלעם אן געוויסן.
צופאל, צי מער ווי דאס, אזוי דיר האט געגאלטן;
דיין פען האט ווי א ביקס אויף אונדז גענומען שיסן.
געזאלט זיין אונדזער בענטשער, האסטו נאך געשאלטן.

באנד נאך באנד, א קאנטינגענט מיט טומלדיקע אותיות,
דו פירסט א קריג אויף אונדזער גאס מיט הויכמוט פון א צעזאר,
און יעדע קויל טרעפט . . . דער גוטער יאר נאך ווייס עס:
דעם בריה זעט מען, דער מענטש אין דיר, וואו איז ער?

צייט איז ניט געליימט, זי בייט אמאל איר פנים . . .
מוט א בלענד מיט ליכט אויף זשאווער פון א גדול.
זי זאגט: גוט געווען מיט אים, איצט איז בעסער אן אים,
איידער נאך דו קוקסט זיך אום, — א חדש זיצט אין זאמל.

וואו ביסטו איצט, אנטוואפנטער, ארום וועלכער ווערבע
בבל'ען דייע אויגן? (קערסט שוין טראגן בריילן)
זאל עס ווערן - וואס געווארן פון דיין הויכמוט און דיין ווערדע.
יא, די וועלט איז אלט, און זע ווי טיכטיק זי מאלט נאך אירע מילן . . .

צו די „אלימפער“ ביים הארסאן

אט דא אין העק, אין ווילדער וויסט,
מיין אויסגעלייטערטע אליינקייט,
האב איך מיט לידער אייך באגריסט.
צי האט איר אפגעשאצט די שיינקייט?

איך פלעג דא אומגיין נעכט און הערן
און ווי לערמאנטאוו באנומען
ווי „א שמערן רעדט צו שמערן“,
ווען עלנט פלעגט א רגע שמומען.

כ'האב אפט געקוקט אויף דער לבנה
און זיך איינגערעדט — ביז גלויבן:
אז דארטן זע איך לאנדווים פנים,
פון דארטן הער איך מאני לייבן.

ווער פליסטערט דאס ווי אין געבעט
מיט א ווערמערשאץ א רייכן?
ס'איז איך, אלטער, דער פאעט.
פארוואס בין איך ניט אייער גלייכן?

ניט איינס א ליד פון אייער פען
האט מיך פארשכורט און פארשאמנט,
כאטש איך האב אויך געוואוסט, מ'קען
שפירן אין מיין ליד מיין אטעם.

און ווי האב איך נאך אייך געבענקט,
ווי א ברודער בענקט נאך ברידער:
אויך דאס האב איך שוין אויסגעקרענקט.
דערציילט, דערציילט עס, מינע לידער.

עס קלעפט זיך ניט ביי אונדז די אהדות,
ניט אייער שולד, און מיינע — אויך ניט.
א שווארצער שד אַזא באַוואַכט עס,
זיין אויג איז בלינד, זיין השבון — בויכיק . . .

איך ווייס, פאַראַן אויף אַליץ אַ היתר,
כ'האַב אייך די „לאַרבער-קרעניץ“ פאַרגונען.
איך האָב דאָך אויך אַט-דאָ געקלעמערט,
געזוכט — וואָס איר — און ניט געפונען .

האַט אייך גערייצט די מעטראָפּאָליע,
לויב פון קענער, זעער, הערער.
האַט מיך געגלעט די מעלאַנכאָליע,
שמאַטע-קלייבער — מיין פאַרערער .

האַט איר כאַטש ווען דערמאַנט מיין נאַמען?
זאָל זיין אין שטילסטן טאָן, מינאַר. —
(איך וואָלט עס איצטער ניט דערמאַנען
ווען ניט דער בים פון פּופציק יאָר.)

פּופציק בייזע ראָבן שרייען,
איך בויג זיך איין ווי גראַז אין ווינט:
איך רוף דיך איצט, וואו ביסטו, דיין?
זע, מיין שיינער טרוים צערינט .

מיט אייער צער האָב איך געצער'ט
און קאָן זיך אַליץ ניט איינגעוויינען,
פון אייזן מיין געדולד, איך וואַרט
צו קאַנען זאָגן יאָ אויף ניינען.

1939

וואס דער הלום בריינגט

בלויער מארגנדעמער ליילאכט אויף די שויבן.
פראסט-אוזארן, קוגלען, הויבן,
פערלגרויע טרויבן אויף ווייסן סאמעט.
א וואלד א זילבערנער בליט אין דינע דיאגראמען.
פרעסקאס בליצן, עס גליען אויכנשטאמען.
נאָר אין בעט איז וואַרים.
אין בעט איז הלום.

עס רופט אים איצט די הענטלאָזע... די שטילע
לוצידע, וואונדערווייסע ווענוס פון מילא.
ער הערט צום ערשטן מאל איר שטים.
ער קאן זי גוט... צי קאן זי אים?
זי נויגט זיך פון דעם פעדעסטאל און זאגט:
גוט וואָס ביסט געקומען.
יאהונדערט אז איך ווארט אויף דיר
אדאָ, אין באַרדעל און מאַנאַסטיר;
מיד בין איך פון ווערטלאָזער פאַרהערלעכונג.
מיינ מיידלשאַפט וויינט אין מיר, סאַראַ ווידערווילן
צו זונטיקס, קאַצנמריט, ליסע קעפּ און ברילן:
קוקעלאַך, קוקעלאַך — קביק.
קעלבערנע בליקן פון אדאָלאַסענקעס,
פליסטער פון פיליסטער,

ריי נאך ריי באוואונדערער, קאלטמאכער, באליידיקער.
 טויזנט יאָר אזוי און קען זיך אלץ ניט צוגעוויינען;
 ערגער ווי דער הונט אין האַרבסט —
 ער האָט מיט וואָס צו ווערן זיך קעגן אינסעקטן.
 אַפּראַדיטאַ, די שכנה מיינע, ברענט זי ווי אַ ליכט,
 זאָגט, איך האָב לייז אין קאַפּ,
 נאָר קיינער גלויבט עס ניט.
 סס גיסט זיך דאָ פון יעדן געמיש.
 די „קאַליקע“ רופן זיי מיך אַלע.
 שאַקיר איך דיר? וואָס שטייסטו אין ערפורכט?
 קום נענטער, בלוטפולער דערוואַרימער,
 לייז מיך אויס פון קאַלמן שטיין, געשיכטע-שטויב און שומרים.
 צענער ניט, טייערער, זאָג ניט וואָס דו ווילסט, טו —
 באוואונדער ניט מיין שיינקייט איצט, איך ווייס,
 ש-ש-שוין געהערט, דער פּומון האָט מיך קראַנק געמאַכט,
 צאַל אַכט צו מיינע רייד, דו זעלמענער גלוסטיקער.
 א — א — שש, איך שווער דיר אויך
 נאָך מער פיל דו באוואונדערסט מיך, באוואונדער איך דיך,
 זיס איז מיר דער ביר און מאַכאַק-דופט וואָס שלאָגט פון דיין מויל,
 דער שווייס פון דיין לייב, די הענט די האַריקע וואָס ציטערן דיר איצט.
 דערבאַרים זיך, ליכטיקער, דערוואַרעם מיך, קום.

צי האָט אַ מאַן געזען זי נאָך ווען אַזוי צעשטיפט?
דעם רייפן בויך, דעם שיינעם בויג ביים היפט,
די קלאַרע קילע בריסט.
אַט רירט ער אָן די פאַלדיקע וואַואַלן
און זוכט ווי מיט אַנמענעם אין דער טונקעלניש —
דער גוטער פרויד אים ווייסט וואָס.

א מענטש הרומט

דער מענטש אין בעט שנאָרנט געשמאָק און פלייסיק,
הענט און פיס ווי אין מאַרטער-קלעם;
מייסטער טרוימען-האַר פלאַנטערט קלוג און בייסיק
זיין אייביקן נאַקטורנעס וועלט-כאַנעס.

דאָס האַרץ פון טרוימער הייבט זיך העכער, ברייטער,
דער מענטש איז נייגעריק, זיין גאַנצער גוף איז להוט:
אים דאַכט, ער קלעטערט אויף אַ לאַנגען לייטער.
וויפיל שטאַפלען ביז דעם לעצטן טראַט?

וויפל מאל נאָך צאַפלען דאַרף דאָס אַלטע האַרץ
ביז גוף דערטאַנצט דעם קורצן עראַס-וואַלין,
אַפט געפאַרט מיט פרעמדס, וואָס ניט דו דערוואַרטסט,
וואונדער זיך: פון וואַנען קומט דאָס אַליץ?

דאַכט זיך אַליץ איז אַלט, וואוילבאַקאַנטע זאַכן . . .
און זע ווי ס'איז געקייטלט מיט שווערער זעלבסטפאַראַט,
נאָר וואָס נוצן אויגן וואָס זעען אויבערפלאַכן.
ניין. ניט אַליץ איז ווי אַ קינדערהינטן גלאַט.

לידער פון א מדבר'ניק

צוויי און צוויי איז פיר. די אריפמעטיק שטימט,
קלאר, גראדליניק ווי רעלסן פון א באן.
נאר אומקלאר איז, ווי קומט א חלום און פארקרימט
די שטרענגע לאגיק פון אן ערנמאן?

צו וואס דאס שעמען זיך און שטאמלען וועגן חלום?
וואנמש איז פאטער פון געדאנק און האט א צונג צום ריידן,
און אויב דו גלויבסט אים ניט — זיי דו דער שערלאק האלם
וואס זאל דערפארשן דיך גרינמלעך און אנטשיידן.

איז די ליכשאפט קלאר? איז נאר עגא — עיקר?
איז די פיינטשאפט פינצטער און ממושמש?
פארוואס לאזט זיך איינער רייסן פון זיך שטיקער
און וויל נאך בא זיין תליה אונדו א קוש טאן?

דער סדומער, אין וויגעלע, ווען ער האט נאך גע'עופלט,
פאר אלדאס שלעכטס אים נאך געשענקט א קניפ אין באק.
ער וואלט אפגעלייקנט — אין בעסטן פאל — געצווייפלט
אז פון דארטן ציט זיך זיין ליבע צו א האק.

דער צדיק — ערשט פון שול געמענהט מיט דעם רבין . . .
(ערנעץ האט פארצייכנט דער אלטער זיגמונד פרויד)
צי פייניקט עס אים גאט? ניין, ס'איז דא א סוד אין לעבן
און ניט ווייל די ווייב איז אלט, גענדולט זיך אים מויד.

אמאל איז זי ניט דאאיק, אן אויסגעטראכטער וועזן
פון דער ווייטסטער זאן: בילד, שטיין גאר,
אין מזוי געזען, צי אין א בוך געלעזן,
צי אין רינשטאק אויפן וועג צום שענקער.

גאר שטענדיק איז זי יענע צארטע און אינטימע,
גראב בארירט מיט פינגער פון געוויסן;
דורך וויפיל פרויען האסמו געהערט איר שטימע?
געהערט, געטראכט און מיט א ליפ פארביסן.

“And yet each man kills the thing he loves”
די שיינקייט אבער בלייבט — אומשמערבלעכער קאנצעפט.
קיינמאל פלאצט ניט דער דינער זייפנבלאז.
דו ליבסט די „זאך“ אפילו ווען דו האסט זי שוין געקעפט.

ווי זון אין ווינטערנעפל, קוים אן אנונג האסטו
פון דינע קינדעריארן, פון דער באעוולטער איז בלויז א שפור געבליבן.
האסטו איר אנגסט פארגיטיקט? האסטו איר צער געמאסטן?
זי אבער דערמאנט ווי געדענק-בוך א פארשריבנס.

דאס איז זי דער דיבוק, זי — דער יצר הרע,
אפילו נאך איר טויט איז זי דיין שטרענגער דיין
וואס מאנט, דערמאנט — ביז מאמענטא מארי,
און דו וועסט אלעמאל די שולדיקייט באנייען . . .

לידער פון א מדבר'ניק

ווי אומגעריכט זי קומט, אומגעריכט פארשווינדט זי,
אויף דיין קישן שמעקט א ווייל איר ליבעס-עלעקסיר;
אמאל אבער — אויס העפלעכקייט — און געוויס פארדינט זי
אז דו זאלסט זיך מטריח זיין צו איר.

טא גיי דעם מאדנעם וועג, ניט פרעג וואוהין, צו וועמען?
טו ווי זי פארלאנגט: זעסט דעם ליימער? קריך,
אפילו דורכן קוימען (ניטא זיך וואס צו שעמען)
און ניט פארענטפער זיך.

צענויפרייד

איך זאג צו מיין אלטינקער אזוי:
 זאלסט קיין שלעכטס ניט ריידן, ווי דו האסט גערעדט,
 און איך וועל מער ניט טאדלען און ניט לויבן
 די אפטע געסט וואס קומען פון די גרויסע שטעט,
 ווי העלדן פון אלטע שונד-ראמאנען,
 און צעלייגן זיך ווי שווערע רויך-מומאנען
 אויף אונדז און אונדזער אַרים שטוב.
 וואָר, זיי זיינען העפלעכע און דאַנקען פאַר אַליץ;
 נויגן זיך באַ יעדן וואָרט, ווי אין אַ מערי-ווידאו-וואַליץ—
 מוסטערן פון איידעלער געזעלשאַפט,
 און פרעסן אויף דערוויל דעם לעצטן פענעץ ברויט,
 ס'לעצטע ביסל מאַראַנצן-זאַפט,
 וואָס מיר האָבן — ווייסט גאָט — ניט פאַר זיי נעגרייט.
 און אז זיי פאַרן אָפּ — וואָס בלייבט פון זיי ?
 אַ פּוסטע קיך, פאַרפּלעקטע בעט און שפּרינגנדיקע פּליי,
 און דו ביסט אַלט, שוואַך. קענסט דען וואַשן ?
 און גאַרנישט, מ'הערט פון אונדז קיין הויך ניט,
 אין גאָס דערציילן מיר עס אויך ניט.
 איז אָפּגעמאַכט: היינט, איידער מיר גייען שלאָפן
 לאַז איך אויפן טיש אַ שאַכטעלע מייז-סם אָפּן,
 געזונטערהייט — אויב זיי ווילן עסן.
 און דו רופּ אָפּ דעם שטאַט-באַאַמטן, מר. אַמונדעסן,
 וואָס טיילט גערעכטיקייט און היט קעשענע-גנבים.
 מ'מוז דאָך עפעס טאָן מיט זיי,
 ס'איז ווייניק טאָדלען אַדער לויבן,
 וואָרום זיי קאַנען נאָך (א וויסער יאָר אויף זיי)
 שמייכלענדיק אזוי אונדז ביזן העמד באַרויבן.

וואס מיזעט אין דער לבנה

צום וויפילטן מאל דערקען איך אין דער לבנה
געזיכטער באקאנטע,
ערשט נעכטן געזען א שארפן פראפיל פון דאנמע
אין א ראם פון נעבולע, באזוימט ווי א קירכנאיקאנע.
ניט איינמאל געזען אין פארביקע וואלקנס מאסיווע,
ביי אן אפענעם ספר, דעם מופלג רבי עקיבא —
דעם ליווונט - בלייבן שפינאזע
אין גאר זיין עלנט — זיין גלארי־פאזע . . .
איך האב אין די וואלקנס געזען אזוי ווי מיזעט אויף א פילם
מיין זיידן אין טלית און תפילין;
ש-ש- אין מפסיקין,
ברוך הוא ברוך שמו. —
איך ווארט אויף א נאכט ווען דער הימל איז בלוי,
שמערן — קרישמאָלענע שויבן,
לבנה פלאקערט דורך עמבער,
און איך וועל דערזען אין פראק און צעלענדער
דעם לאַרד משה לייבן:
„ אַהיי און אַהאַ, אַ מענטש איז דאָ“,
וואָס מאַכט מען אין לאַנד פון לידער?
— ניט שלעכט, משה לייב, וועל איך זאָגן,
ניטאָ זיך אויף וואָס צו באַקלאַגן,
משרייבט, וואָדען, מעט ניט שרייבן קיין לידער?
מווערט בלויז אַביסעלע מידער.

כבין לאנג ניט געווען אויף דעם ווערטער-יאריד,
און כווייס ניט ווי הויך, צי נידעריק
דער קורס פון דער ניקערבאקער גילדע האלט,
נאר אין שמעטל אדאָ בין איך שוין באלד
דער לעצטער און איבעריק.
אז פאר לידער א פאק וואָס איך שרייב אין א מאַנאַט
קלעקט ניט אפילו אויף קאַפּי און דאַנאַט.
אז אַרום און אַרום זיינען מיינע פאַרערער —
א טוצן „דזשוואיש רידער“
און ווערן ניט מערער.
באלד — און אויך זיי וועלן פאַרן.
צו אַלדע גוטע יאַרן —
פאַר וועמען לידער?

אויך דער שמעטערלינג ווייס

עס איז קיינעם ניט גרינג,
לעב א שעה צי א יאר אכציק.
עס וועט דיר אפילו דער שמעטערלינג,
וואס איז לאסטלאז, דאכט זיך,
דערציילן פון פלאנטער און מאטער.
גרינגער איז שוין דער לעצטער פלאטער
באם ראנדעוואו
מיט דעם מקור פון רו;
זוכט ניט אפילו קיין גרעזעלע צוקאפן
ווען אים לייגט אוועק
א גראבער רעגנמראפן.

ב י י מ ע ר

ביימער שטאַרבן ניט אַליין.
זיי נעמען מיט די פידלען פון די ווינטן,
די הימנס פון די נעסמן,
די שפיגלען פון דער זון,
געלעכטער פון די בלעמער,
און איידלסטן פערפיום, —
און לאָזן אונדז איבער די מיסטעריע
פון אהדות און געדולד.

ביימער שטאַרבן ניט אַליין.
ביימער שטאַרבן ניט ווי מענטשן.

פייער - פליגן

ווען איך בין אזוי וויכטיק ווי שעקספיר,
וואלט איך אייפערק דערמאנט
(אן פאמפ און אומשטאנד)
די, וואס זיינען דא כאטש האלב געווען,
געפינצערט אין דער זון,
געבלענט דעם קורצן צאנק —
ווי פייער-פליגן — צערענצלט גאלד און גראז.
ווייסט דער גוטער יאר פארוואס
זיי גייען ניט אריין אין די אנאלן
פון ספערס און מיקראב ;
זיי האבן דאך דיר אויך געצאלט
מיט ז י ך .
פארוואס ? — אפילו פרעגן ניט געוואלט .

געוויסנביסן

גרויזאמע שעה פון חרטה,
ווי שטריינג איז דיין אַנקום:
מירמעלנע ווענט פון פאלאצן,
אייזערנע גראַטן פון תפיסות —
אַלץ ברעכסטו איבער.
דערמאָנסט וואָס מע מאַר ניט געדענקען,
פאַרנעפלסט וואָס טרייסט דעם זכרון,
און פיין ווערט סטאַביל ווי די „ראַקיס“.
איז וואָס זיינען טרערן
און וואָס זיינען מענות
קעגן דעם מויל פון געוויסן,
וואָס בייסט ווי אַ קאַברע —
ביז האַלדזן דעם רשע,
ביז קושן דעם שונא.
און האַרץ, ווי אַ פעדער אַ ווייסע,
פלאַטערט אין מאַטער
און פאַלט אין די אַרעמס פון גאַט.

האלט סוד

לערן זיך דיין סוד ניט צו אנטפלעקן,
אויף די פינגער צייל די וואָס מאַגן וויסן.
געדענק: דיר קאָן אַמאָל אַ וואָרט פאַרדריסן,
מיט טויזנט שלייערן זאַלסטו דיין צער פאַרדעקן.

פאַרבאָרג, דערשטיק אין האַרצן דיינע ווייען,
זיי שמענדיק גרייט אַ „שמיכעלע צו קרימען“;
דו וועסט אַמאָל אַליין מיט דעם זיך רימען,
דו וועסט אַמאָל אַ שמאַלצער זיך דערפרייען.

צייט, די היילערן, וועט דיינע וואַגנדן היילן,
דיין „פריינט“ קאָן מאַרגן דיר אַ שונא ווערן.
אַזוי, אַזוי — וועסטו זיך שמיכלען, קלערן;
פאַר וועמען כ'האַב מיין סוד געוואַלט דערציילן.

לעסטער גאט און שטארב

— איוב ב' —

גלויב אין גאט און הייט דעם תהלים,
גיי אין שול און פאסט תעניתים,
ווען צארן שרייט גיט איינצושטילן
און ארום דיר א ים מיט מתים.

זיי סופער פרום און גלאץ די אויגן,
מאך פאר יעדן לומפ א ווארע.
און דו — א פליג אין קעסלפויקן
צו א וואגנערישער פאנפארע . . .

פארלאז א בארד זיך פון א רבין,
פרעפל שורות פון ישעיהו,
פריידיק אפ דיין גאנצן לעבן —
יושר זאל די וועלט באפרייען.

פאר דיין לעצטער תפלה-זוכה
מאל דיר אויס א גאט-געוויסן;
מו זיבן מאל אויף דעם א כראקע
און שטארב אן איינציקן טויט א זיסן .

ווען דער ווארים איז מפסיק

דער טויט איז מעכטיקער פון ביכער
און קלאסישער נאך פון מאנטעין,
זיין וועג אין אפן, גראד און זיכער,
נאר א בריק אריבערגיין.

סיי דער וואס מיט דער לאסט ווי אייזן,
וואס טראגט זיך אפ נאך פאר דער צייט,
סיי דער וואס ציפערט און וויל ווייזן
זיין אויפטו פאר דער אייביקייט.

אלע מיט פארמאכטע אויגן,
מיד, ווי זויגלינג נאכן פרעם,
קניען זיך צום שלאף פון אייביק:
דער פחדן ווי דער הערקולעס.

טויטע העלדן פון דער קלאסיק,
אומשמערבלעכקייט — א פוסט געשריי;
דער דינער ווארעם איז נאר מפסיק . . .
ווען מיר אדא דערמאנען זיי.

באַמערקטע דרוקפעלערן

זייט 22, שורה 3 —
דאַרף זיך לייענען:

לייב און האַמער האָבן איינגעבויגט מיין נאַמן

זייט 31, שורה 10 —
דאַרף זיך לייענען:

קײן סאַבסטיטוט ניטאָ, ניטאָ.

זייט 60, שורה 2 —
דאַרף זיך לייענען:

וואָלט איך אויפגעשפּילט די פּריילעכסטע יללע

זייט 62, לעצטע שורה —
דאַרף זיך לייענען:

ווי יענער פון „לאָרעליי“.